

Lesník

Obsah

- 3** Anketa
- 4** Príhovor generálneho riaditeľa
- 5** LESY SR ukončili rok 2011 rekordným ziskom 18,6 milióna €
- 6** Problematický rozbeh nového štiepkovača
  - Tradícia spomienkových stretnutí na J.D. Matejovie pokračuje
  - Anketa (dokončenie)
- 7** OZLT Banská Bystrica – strážca cien a prvá pomoc pri problémoch s dodávateľmi
- 8** „Jaro“ v Lesoch SR, š.p.
- 9** Krst knihy fotografií z lesa
  - Spomienková slávnosť 110. výročia narodenia Ing. Fridricha Grünwalda
- 10** Som veľmi hrdý, že som stál pri jeho zrode...
- 11** Krajský súd potvrdil, že blokáda aktivistov Na Ztracenej bola nezákonná
- 12** Lesnícke drevárske múzeum v roku 2011
- 13** Etudy z dreva, XIII. súťaž a výstava drevených úžitkových predmetov a šperkov v Lesníckom a drevárskom múzeu
- 14** Kalendár plánovaných podujatí pre verejnosť na prvý polrok 2012
- 15** Hrdosť na rovné brázdy „Štátny“ horár Ján Kačmár si dobre počína aj v obecnom lese v Smolníku
- 16** Airsoft – hra na vojakov?
- 17** Netradičné lesné aktivity
- 18** Každá minca má dve strany
- 19** Akcie lesnej pedagogiky vlni pritiahli pozornosť rekordných 44.337 detí
  - Výzva k podaniu návrhu na udelenie „Ceny Technickej univerzity vo Zvolene“
  - Medzinárodné stretnutie lesných pedagógov
- 20** Spolupráca PL-SK pri realizácii mikroprojektov
- 21** Storočnica popredného slovenského lesníka Františka Papánka
- 24** Uveríte?
  - Zasmejte sa
- 25** Chata Rybná – Poľovný dom Naše zariadenia
  - Bažant s hríbovou omáčkou Receptár
- 26** Ahoj deti!
- 27** Kalendár akcií
  - Životné jubileá
- 28** 15. Kultúrno-spoločenský večer Lesov SR

5

8

16

19

Lesník

časopis zamestnancov
š.p. LESY SR
Banská Bystrica
február 2012

Šéfredaktor:
Ing. Vlastimil Rezek (vr)

Redaktori:
Ing. Milan Longauer
Ing. Rudolf Bruchánik
PhD. Jiří Junek

Stáli prispievatelia:
Mgr. Tatiana Figurová
Ing. Viliam Stockmann

Foto na titulnej strane:
Jiří Junek

Grafická úprava:
ANGEMY, s.r.o.
www.angemy.eu

Adresa redakcie:
LESY SR, š.p.
Námestie SNP č.8
975 66 Banská Bystrica
telefón: 048/43 44 278
fax: 048/43 44 191
e-mail: vlastimil.rezek@lesy.sk

Dnes o relativite skutočností.

Čokoľvek sa stane, dá sa okomentovať a vysvetliť minimálne z dvoch rôznych uhlov pohľadu. Vedenie podniku Lesy SR koncom januára zverejnilo predbežné výsledky hospodárenia za uplynulý rok a malo sa čím pochváliť. Rekordný zisk 18,6 milióna € je desaťnásobným prekročením plánu a takmer trojnásobne lepší ako historicky druhý najlepší výsledok podniku v roku 2008. Je to veľa, alebo málo? Ako pre koho.

A práve v tom je čaro relativnosti skutočností. Hoci má podnik rekordný zisk, nebude to stačiť na predpísaný 20-miliónový odvod do štátneho rozpočtu. Na doplnenie štátnej pokladnice bude treba použiť aj nerozdelený zisk z minulých rokov a zvyšok doplniť z príjmov nadchádzajúcich mesiacov.

Hoci má podnik rekordný zisk, okamžite sa našli odborníci na hospodárenie štátnych lesov, ktorí by očakávali výrazne viac. No, tak múdri sme asi všetci a teoreticky je to nakoniec veľmi jednoduché. Maximalizácia realizačných cien a znižovanie nákladov je základom každého podnikania. Prax je však vždy trochu komplikovanejšia.

Nespokojné sú okrem týchto „ekonomických expertov“ aj drevárske firmy, pre ktoré znamená rast zisku štátneho podniku zvyšovanie nákladov na drevo, výhrady majú kvôli nízkemu rastu miezd dohodnutých v kolektívnej zmluve v porovnaní so ziskovosťou firmy aj niektorí zamestnanci podniku. Nakoniec sa zdá, že vlnajší mimoriadny hospodársky výsledok má viac odporcov ako zástancov.

Ako sa bude vyvíjať hospodárenie podniku v ďalšom období, zatiaľ nie je jasné. Predpovedať ďalšiu vlnu hospodárskej krízy a s tým súvisiaci dopyt po dreve, je ako veštiť z krištáľovej gule. Zmeny naštartované v posledných dvoch rokoch však dávajú nádej na pokračovanie úspešného trendu.

Handwritten signature in blue ink.

Anketa

Lesy SR v minulom roku zaznamenali rekordný zisk viac ako 18 miliónov €. Prekvapil vás tento hospodársky výsledok?

Ing. Peter Janiga,
vedúci ekonomicko-obchodného úseku

OZ Smolenice

Je príjemné konštatovať, že Lesy SR dosiahli taký pozoruhodný hospodársky výsledok a každému zamestnancovi, ktorý sa na ňom podieľal je treba úprimne poďakovať.

Musíme mať ale na zreteli, že okrem zodpovednej riadiacej a výkonnej práce mali na dosiahnutý výsledok vplyv i mimoriadne udalosti ako sú kalamity, a preto považujem za nesmierne náročné udržať dosiahnutú úroveň. Ale je to pre nás výzva hľadať priestor a rezervy pre ďalšie vynikajúce výsledky.

Ing. Elena Kubičková,
vedúca ekonomicko-obchodného úseku

OZ Žilina

Priznám sa, že za hospodársky rok 2011 v našej spoločnosti som očakávala priaznivý HV. Ale dosiahnutý hospodársky výsledok za rok 2011, za celé LESY SR, ma príjemne prekvapil. Na jeho priaznivom plnení sa začalo systematicky a koncepčne pracovať už od „prvého“ dňa uplynulého roka. Bolo to jednak zavedením elektronických aukcií v obchode s drevom, ako aj zlepšením kontrolného mechanizmu zhodnocovania dreva na expedičných skladoch, čo sa prejavilo v dosiahnutom % výťažke guľatinových sortimentov a následne dosiahnutom priemernom speňažení

dreva, čo bola pozitívna základňa k dobrému výsledku.

A prečo to prekvapenie? Že tento hospodársky výsledok je takto priaznivý aj napriek tomu, že rok 2011 sa stal aj rokom splácania „dlhu“ voči lesu – keď sme sa snažili dobehnúť „odložené“ výkony hlavne v pestovaní lesa, ale aj v údržbe majetku, z rokov prvej vlny hospodárskej krízy.

Kde vidím ešte rezervy? V poctivom prístupe ku každému nie len prijatému, ale hlavne vynaloženému centu.

Ing. Milan Gubán,
vedúci ekonomicko-obchodného úseku, controlling

OZ Žarnovica

Oproti predpokladom pri tvorbe plánu je hospodársky výsledok roku 2011 veľmi vysoký. K jeho dosiahnutiu výraznou mierou prispelo zvýšenie speňaženia dreva oproti roku 2010. A ak ešte k tomu pripočítame náklady na pracovníkov, ktorí sa podieľali na preventívnych protipovodňových opatreniach, vyplatenú 13. a 14. mzdu (čo v posledných rokoch nebolo bežné) môžeme byť na hospodársky výsledok dosiahnutý v Medzinárodnom roku lesov právom hrdí. V ďalších rokoch by sme mali pokračovať v predaji drevnej hmoty formou elektronických aukcií dreva. Prínosom by určite bolo i zníženie vplyvu politických zmien na chod podniku.

Ing. Anna Luptáková,
vedúca ekonomicko-obchodného úseku

OZ Kriváň

Aj keď v priebehu roka aj na závodoch sme „tušili“, že r. 2011 dopadne nadpriemerne, až taký vysoký HV príjemne prekvapil. Z úrovne závodu sa nedá posúdiť, či väčší vplyv na jeho výšku mali úspory nákladov alebo zvýšené tržby. Je známe, že v minulom roku sa do lesa vrátilo, čo bolo potrebné a naplánované, porobili sa nutné údržby majetku. Myslím, že rekordne zvýšený HV bol jednak z prínosu obchodnej politiky – nová veličina EAD, zaistenie platieb za drevo a tiež veľkým prínosom boli platby z eurofondov. A čo v r. 2012? Pokračovať v nastúpenom trende a jeden námet navyše – na závodoch je veľa prebytočného a nepotrebného majetku, hlavne budov, ktoré už dávno neplnia svoj účel, chátrajú a nie sú financie a ani potreba ich udržiavať. Je teda možné veľa takéhoto majetku odpredať a získať finančný efekt.

Ing. Katarína Chválová,
vedúca ekonomicko-obchodného úseku

OZ Liptovský Hrádok

Nie. Toto je dobrá firma. Dobrá firma, ktorá má všetky predpoklady dosahovať výborné hospodárske výsledky, pokiaľ sú stanovené jasné a korektné pravidlá, ktoré sa samozrejme aj dodržiavajú. Otázkou je, či takéto výborné výsledky hospodárenia sú ozaj nevyhnutné. Či toto je ozaj tá správna firma, ktorá má pri-

Príhovor generálneho riaditeľa

Milé kolegyně, vážení kolegovia.

Spočítané, podčiarknuté, už len výrok audítorov a môžeme ohlásiť zakladateľovi, teda našmu ministerstvu, že rok 2011 bol pre štátny podnik LESY Slovenskej republiky, Banská Bystrica, mimoriadne úspešný. Už minule som písal, že za to patrí všetkým zamestnancom poďakovanie a myslím si, že pri takýchto výsledkoch tých poďakovaní nikdy nebude dost.

Pritom hospodársky výsledok nebol na úkor lesa ani majetku firmy. Ved' len do pestovnej činnosti sme dali oproti roku 2010 viac bezmála o päť miliónov €, zvýšili sme takmer o stotisíc € náklady na údržbu a opravy, viac ako 2,6 milióna € sme vrátili do lesa cez protipovodňové opatrenia. Do rozvoja podniku sme formou investičných akcií vložili viac o jeden milión €, ako sa vytvorili zdroje vo forme odpisov a zostatkových hodnôt predaného nepotrebného majetku. Neboli škodní ani naši zamestnanci. Priemerná mesačná mzda THZ sa zvýšila o viac ako 47 €. Pri robotníckych mzdách porovnanie nie je korektné, lebo prijatím viac ako päťsto pracovníkov na protipovodňové opatrenia sa tento ukazovateľ výrazne skreslil, ale po očistení o tento fakt tak isto mzdy stálych pracovníkov išli hore. Pritom na realizáciu išlo menej až o 700 tisíc kubíkov. Tržby nám však stúpili o 700 tisíc €. Celkom milá hra čísel, ktorú dopredu určite nikto neplánoval. Neplánoval sa taký výsledok a musím priznať, že po prvom spresnení po polroku, kedy sme zistili, že s plánovanými ukazovateľmi nebude problém a nabádali sme závody k čerpaniu nákladov na zmysluplné vracanie prostriedkov do lesa, nebolo jednoduché vysvetliť ministrom, že sme sa „sekli“ o dvojnásobok. Že či si to nevieme doma spočítať? Verím, že spočítať vieme veci, pokiaľ sa dejú približne rovnako, ako roky predtým. Nevieme však predpokladať, ako zamestnanci zareagujú na nastavené zmeny, hlavne v myslení. Prečo to obraciam takto? Nuž naozaj sme dopredu nevedeli odhadnúť, kam sa budú vyvíjať ceny dreva, ako sa prejaví na tržbách elektryčnická aukcia dreva, ale hlavne, ako zareagujú kolegovia tam, kde ide o tie spomínané tržby. Zatriedovanie dreva do kvalitatívnych tried, vysporiadanie sa s reklamáciami a všetko okolo, to vnímam (možno naivne) ako niečo, čo sa dopredu odhadnúť nedá, ale čo sa možno zmenilo aj vďaka mojim príhovorom. Pre mňa určite najlepšia spätná väzba sú ohlasy od vás a pokiaľ riaditeľ jedného nemenovaného závodu motivuje svojich zamestnancov k zodpovednej práci tým, aby robili tak,

aby sa o sebe nemuseli dočítať vo Vizlaiových príhovoroch, tak ten čas strávený pri ich písaní mal zmysel. Že zmena myslenia nenastala len na jednom závode, vidím aj dnes. Síce pomenej, ale stále chodím po našich expedičných skladoch (aj dnes na ES Čierny Váh) a poriadok, vytriedené drevo, ciachy a všetko čo k tomu patrí, vidím. Ono totiž ten hospodársky výsledok je naozaj výsledok hlavne na strane príjmov. A na tom sa podieľajú mnohí z nás. Pokiaľ by tam zostalo myslenie z nedávnej minulosti, určite by sme sa dopredu nepohli.

A ešte k mojim príhovorom. Nikdy som nedal zámienu k tomu, aby reklie na ne boli nejaké potláčané, nikdy som necenzuroval vaše príspevky ba skôr naopak. Myslím si, že ich je málo a určite by bolo dobré, keby sa o názoroch diskutovalo aj na stránkach nášho Lesníka. Dobré by však bolo, keby to nebola len kritika, ale aj návrhy, ktorým smerom sa podať ďalej. Rád budem polemizovať o problémoch, ktoré nás tlačia, ale skúste navrhnúť aj východisko, cestu, stačí námet a možno sa pohneme ďalej. Ale na jednej strane sa vracam ku štrnástej mzde z roku 2010 aj keď si myslím, že som to dostatočne zdôvodnil aj matematicky a hneď sa vyjadriť, že snád „sa niekto v budúcnosti ulútosť nad nami a niečo nám vo forme 13. a 14. mzdy prihodí“ mi akosi nejde dohromady. Považuje niekto 18% z polročnej mzdy a 22% z päťmesačného zárobku v druhom polroku za akési „prihodenie“? Ja by som sa také niečo skôr poďakoval, lebo garantovaných v prípade dobrého hospodárenia bolo 10%. Keby sa vyplátilo len toľko, porušili by sme kolektívnu zmluvu? Ale stále opakujem, že na to najprv musíme mať. A keď máme, tak vyplatíme. A k tomu už rozhodnutie zástupcov zamestnancov nie je potrebné, je to naozaj vec rozhodnutia vedenia podniku. Aj náznak, že kolektívna zmluva nie je v súlade s ústavou, je vážne konštatovanie, ktoré určite potrebuje dovysvetlenie a o ktoré som aj písomne požiadal. Pokiaľ to aj naši právnici takto vyhodnotia, určite budem prvý, ktorý bude žiadať úpravu tak, aby sme neboli mimo zákonné normy. Ale určite sa nedám vťahovať do boja rôznych skupín, politických strán a podobných šarvátok. Hoci pokusy už boli rôzne, aj cez médiá. Tzv. kauzu Rettenmeyer sme boli vysvetľovať aj v parlamentnom výbore a pokiaľ niekto chce počuť argumenty, všetko sa vysvetlilo. Pokiaľ však niekto chce útočiť, palicu si vždy nájde.

Ja za seba môže povedať len jedno – na post generálneho riaditeľa som zo seba neprišiel urobiť šaša, ktorý sa bude

hanbiť pozrieť kolegom do očí. Niektoré moje rozhodnutia nemusia všetci prijať s pochopením, ale vždy sa rozhodujem na základe určitého množstva informácií, súvislostí a pozerám dopredu. Pokiaľ všetky informácie a súvislosti nemá ten, kto ma kritizuje, som vždy ochotný vysvetľovať o veci diskutovať a v prípade lepšieho návrhu sa nebránim ani zmene rozhodnutia. Určite nie som ješitný a názory som schopný meniť, ale na základe argumentov.

Na záver jedno osobné vyznanie. Tento príhovor je asi posledný (určite na najbližšie obdobie), nakoľko som realista a na začiatku marca by som hocičo napísal, po vyjdení Lesníka v tlačenej podobe by to bolo neaktuálne. Štrnásty krát sedím za počítačom a kladmiem myšlienky „na papier“, ktorými som vás chcel presvedčiť, že lesníctvo nie je povolanie ale poslanie. Ide len o to, ako sa k tomu postavíme. Vždy som nosil lesnícku uniformu s hrdoťou, lebo aj keď boli časy „zlé“, veril som, že za svoju robotu sa hanbiť nemusím. Dnes sa to dá povedať o takmer všetkých kolegoch a kolegyniach. Nosme zelenú uniformu s hrdoťou a aj keď Medzinárodný rok lesov skončil, prezentujem našu prácu pri každej príležitosti. Inak nás vytlačia z lesa dobrodruhovia bez kúska zodpovednosti a všetky vedomosti a skúsenosti lesníkov nebudú nikoho zaujímať.

S pozdravom „LESU ZDAR!“

PS: Našu stavovskú organizáciu – Slovenskú lesnícku komoru, ktorá sa pomerne dobre rozbehla vo svojich aktivitách a vytvára skupinu ľudí, ktorí aj po skončení Medzinárodného roka lesov mienia pokračovať v prezentácii práce lesníkov, môžete podporiť 2% z dane po vyplnení príslušného formulára, ktorý nájdete na stránke www.slsk.szm.sk

Vopred ďakujeme

Ing. Igor Vizlaj

LESY SR ukončili rok 2011 rekordným ziskom 18,6 milióna €

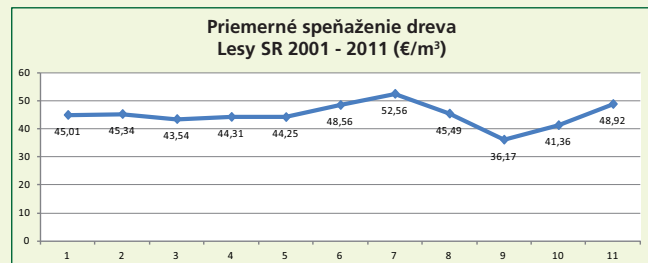

Štátny podnik Lesy SR dosiahol v minulom roku zisk 18,6 milióna € (pred auditom) pri tržbách z vlastných výrobkov a služieb 216,48 milióna €, čo je od založenia spoločnosti v roku 1999 historicky najlepší hospodársky výsledok. Medziročne sa zisk podniku napriek výraznému poklesu ťažieb dreva zvýšil viac ako desaťnásobne. Hospodársky výsledok pozitívne ovplyvnilo najmä zrealnenie cien dreva na trhu, ktoré v niektorých sortimentoch dosiahli predkrízovej úrovne. Výrazne tiež prispeli elektronické aukcie dreva, ktoré boli okrem priameho zvýšenia výnosov aj podkladom pri určovaní spravodlivejších cien pre odberateľov s dlhodobými zmluvami. Podnik predbežné výsledky zverejnil 20. januára na tlačovej konferencii.

„Potešiteľné je najmä to, že sme hospodársky výsledok nedosiahli na úkor zvýšenej ťažby, krátenia nákladov na opravy majetku alebo na úkor lesníckych činností, ale lepším využitím zvereného majetku,“ povedal generálny riaditeľ Ing. Igor Vizslai. Hoci dodávky dreva odberateľom poklesli o viac ako 700.000 m³, keď drevospracujúce firmy odobrali 4,023 milióna m³, tržby z predaja dreva vzrástli medziročne o viac ako 700.000 € na 196,81 milióna €. Väčšina zisku bude použitá na úhradu predpísaného odvodu 20 miliónov € do štátnej pokladnice, chýbajúca čiastka bude odvedená z nerozdeleného zisku minulých období a plánovaného zisku za rok 2012.

Celkovo podnik vlani vyťažil 4,41 milióna m³ dreva, pričom rozdiel údajov medzi ťažbou a dodávkami je spôsobený koncoročnými zásobami vo výške 335.012 m³ a samovýrobou palivového dreva. Priemerné speňaženie dreva sa zvýšilo na 48,92 €/m³ z 41,36 €/m³ v roku 2010. V roku

Investície do stavieb a strojov vlani vzrástli medziročne takmer o polovicu a prekročili 16,2 milióna €. Takmer na trojnásobok sa oproti predchádzajúcemu roku zvýšil rozsah prác

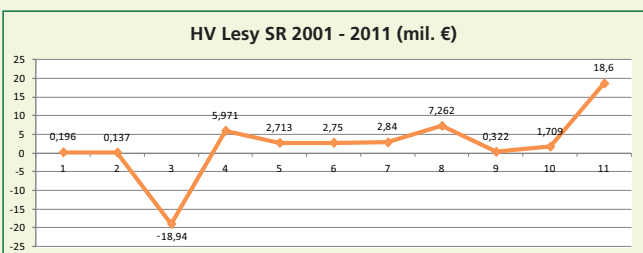
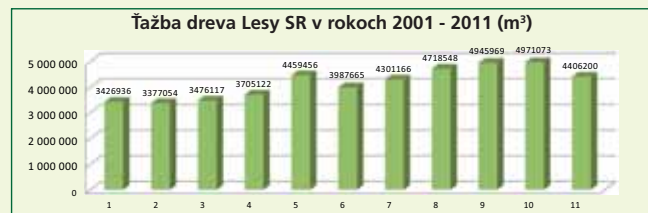

na údržbách, opravách a nových stavbách na drobných vodných tokoch, do ktorých podnik vložil viac ako tri milióny €.

Lesy SR vlani vysadili takmer 20 miliónov sadeníc lesných stromčekov na rekordných 5227 hektároch plochy. Pre porovnanie, v roku 2010 vysadil podnik 15,19 milióna stromčekov na ploche 4201 hektárov. Do pestovania lesa podnik vrátil z tržieb za drevo viac ako 23 miliónov €, čo je najviac za posledné tri roky.

Positívnym trendom je aj rastúca produktivita práce z pridanej hodnoty, ktorá medziročne vzrástla o 6,3 percenta na 24.352 € na zamestnanca. Podnik vlani zamestnával priemerne 3790 zamestnancov. Oproti roku 2010 ide o nárast o 166 pracovníkov, čo však bolo dané dočasným prijatím 538 ľudí na protipovodňové práce. K 1.1.2012 pracovalo v podniku Lesy SR 3364 zamestnancov.

-VR-

2007 dosiahol podnik v tomto ukazovateli hodnotu 52,6 €/m³. Rast priemerného speňaženia je okrem postupného zrealňovania cien spôsobený najmä zvýšením podielu guľatiny na úkor vlákny.

Problematický rozbeh nového štiepkovača

Drevná štiepka je čoraz vyhľadávanejší zdroj energie a dopyt po nej z roka na rok rastie. Trend zachytil aj podnik Lesy SR, hoci rozsah produkcie nie je adekvátny k rozlohe obhospodarovateľných lesov. Podnik obhospodaruje necelých 50 percent lesov na Slovensku, no 150.000 ton drevnej štiepky od Lesov SR je podľa odhadov iba okolo pätiny celkovej produkcie tohto paliva.

Závod Biomasa vlni zabezpečoval výrobu na siedmich štiepkovačoch, z ktorých časť už je na konci fyzickej životnosti. Podnik preto už koncom minulého roka začal s obnovou tohto strojového parku nákupom nového štiepkovača. Ďalší stroj, tento krát na automobilovom podvozku, plánujú Lesy SR kúpiť v tomto roku.

Najnovší štiepkovač však doteraz (10. februára) veľa vody nenamútil. Hoci ho dodávateľ odovzdal ešte pred Vianocami, musel v priebehu januára opraviť 11 výrobných chýb. Kým sa to dodávateľskej

firme podarilo, pokazila sa riadiaca jednotka nosného traktora.

Pokiaľ je však stroj v poriadku, nemá podľa riaditeľa OZ Biomasa Jána Psárskeho problém posekať viac ako 100 ton štiepky za deň. Posledná porucha, ktorú museli pracovníci OZLT riešiť druhý februárový týždeň, však už nepatrí do výrobných chýb, ale stala sa pri bežnej prevádzke. Verme, že sa po viac ako mesiaci nový štiepkovač konečne rozbehne na plný výkon a bude môcť nahradit najstarší stroj z tejto skupiny.

-vr-

Tradícia spomienkových stretnutí na J.D. Matejovie pokračuje

Lesy SR v polovici januára pokračovali v tradícii spomienkových akcií na komorského lesmajstra J.D. Matejovie. Aj keď tento významný slovenský lesník v tomto roku nemal žiadne okrúhle výročie (171. výročie úmrtia), jeho zásluhy o rozvoj lesníctva na Slovensku sú nesporné. Preto by sa podľa zúčastnených hostí mal jeho odkaz pripomínať pri každej príležitosti. „Pre mňa je to veľmi veľký vzor práve

v tom, že vždy bol inovatívny vo svojich myšlienkach,“ povedal generálny riaditeľ štátneho podniku Lesy SR Igor Vizslai. Pamiatku lesmajstra si uctil aj generálny riaditeľ Sekcie lesného hospodárstva a spracovania dreva ministerstva pôdohospodárstva Igor Olajec, primátor mesta Banská Bystrica Peter Gogola a riaditeľ Ústavu lesníckeho poradenstva a vzdelávania NLC Milan Sarvaš.

-vr-

Anketa

↳ dokončenie z 3. strany.

spievať do štátneho rozpočtu. Lesy plnia mnoho iných, celospoločenských funkcií a neustála racionalizácia, najmä v nákladových položkách, sa s odstupom času môže ukázať ako krátkozraká. Ja osobne by som privítala menšie zisky a tie Eurá by som radšej videla v obnove lesa, vo výchove porastov, v opravách a údržbách a v neposlednom rade aj v mzdách našich zamestnancov.

Rezervy sú napríklad v odpredaji prebytočného majetku alebo v riadnom hospodárení v neodovzdaných lesoch, ktorých problematika stále nie je doriešená, aj keď už 15 rokov fungujeme inou systémom.

Ing. Mária Géciová,
vedúca ekonomicko-obchodného úseku

OZ Košice

Vzhľadom na priaznivú situáciu v obchode s drevom sa takýto výsledok dal očakávať.

Rezervy v hospodárení š.p. do budúcnosti vidím hlavne na strane znižovania nákladov. Nesústredovať pozornosť len na pestovnú a ťažbovú činnosť, kde výšku nákladov ovplyvňujú často krát objektívne faktory, ale dôkladnými analýzami a porovnaním závodov hľadať zdroje vo všetkých činnostiach podniku. Máme vysoko manažerský informačný systém, ktorého výstupy dávajú veľa informácií, len ich nevieme zužitkovať. Zamestnávame ľudí, ktorí by sa týmto mali zaoberať (mám na mysli vedúcich ekonomiky a plánovačov) často nakumulovaním iných prác, aj mechanických (napr. najnovšie DMS) a nedávame priestor na dôsledné analýzy a aplikáciu ich výsledkov do praxe. Myslím, že to platí tak na úrovni závodov ako aj na úrovni GR, kde je potrebné analyzovať vysoké odchýlky závodov.

Ing. Štefan Zubriczký,
vedúci ekonomicko-obchodného úseku

OZ Rožňava

Myslím si, že dosiahnutý výsledok na konci roka už žiadneho ekonóma neprekvapil. Iná otázka je, čo sme očakávali začiatkom roka? Asi by sme boli neúprimní, keby sme tvrdili, že to bolo vopred jasné... Určité parametre sledujem v prehľadnom časovom grafe od vzniku podniku a môžem jednoznačne potvrdiť, kým zmeny v nákladoch na kubik ťažby dreva za desať rokov sú minimálne, priemerné speňaženie je veľmi rozhojdané a v minulom roku sa podarilo dostať opäť na úroveň tých lepších rokov. Pomohla objektívna realita, ale aj pro firemné vedenie podniku.

Budúcnosť firmy vidím vo využití podnikateľských príležitostí. Máme obrovský potenciál a možnosti, ale akosi sa stále zaoberáme len myšlienkami, čo rozptýliť, čo zatvoriť. Pritom na „našej“ surovine si postavili svoju existenciu desiatky subjektov...

OZLT Banská Bystrica – strážca cien a prvá pomoc pri problémoch s dodávateľmi

Vlastimil Rezek

Keď sa povie OZLT Banská Bystrica, nezainteresovaní nevedia o čo ide a aj pracovníci Lesov SR majú často iba rámcovú predstavu, čo tento špecializovaný závod pre chod podniku ponúka. O povinnostiach, plánoch a starostiach Odštepného závodu lesnej techniky sme sa porozprávali s jeho riaditeľom Ing. Jozefom Spevárom.

Na návštevu banskobystrickej centrály závodu sme sa vybrali mrazivé februárové ráno, keď stupnica teplomeru ukazovala mínus 18° C. Napriek sibírskej zime na prvý pohľad všetko fungovalo a oproti očakávaniam nestáli na dvore zá-

vodu zamrznuté nákladniaky. „Je pravda, že počasie v niektorých prípadoch ráno komplikuje rozbeh prác, no zatiaľ sa darí mechanizmy hoci aj s miernym oneskorením rozbehnúť,“ privítal nás riaditeľ OZLT Jozef Spevár. Závod totiž okrem iného prevádzkuje na troch regionálnych strediskách viac ako 90 nákladných áut na odvoz dreva a desiatky kusov inej techniky. „Snažíme sa využiť všetky voľné temperované priestory na garážovanie prostriedkov. Inak hrozí zamrzanie palivových aj hydraulických systémov,“ spresnil riaditeľ.

Zima však neprináša iba nízke teploty, je to šanca pripraviť stroje na novú sezónu. V opravárenskej dielni čakal na opravu a výmenu niektorých dielcov mohutný dozér, o kúsok ďalej vyrábali pracovníci OZLT nové drapáky na nakladače a na dvore stáli posledné dva z deviatich nových nákladniakov Tatra 815 pripravené na montáž oplenov a hydraulických rúk. Sedem týchto vozov už slúži spolu so staršími vozidlami v teréne pri preprave surových kmeňov.

Ale pekne po poriadku. OZLT Banská Bystrica je spolu OZ Biomasa a OZ Semenoles jedným z troch špecializovaných závodov Lesov SR. V súčasnosti zamestnáva závod 388 ľudí, z toho 50 TH zamestnancov a jeho výkony vyjadrené tržbami sú na tento rok naplánované na 16,8 milióna €. Pracovníkov a stroje OZLT je možné stretnúť pri ťažbe, približovaní dreva, odvoze surových kmeňov, opravách a servisoch na expedičných skladoch a v lesných porastoch, ale aj pri údržbách a výstavbe lesných ciest a zväznic.

Základným biznisom OZLT sú lesnícke činnosti. Závod zabezpečuje viac ako 35 percent výkonov pri odvoze dreva. Prostredníctvom lanoviek, stínacích hlavíc a troch harvesterových uzlov necelých päť percent výkonov pri ťažbe dreva. Spolu s údržbami lesných ciest a zväznic, opravami a servisom mechanizmov, OZLT ročne fakturuje lesným závodom práce za viac ako 13 miliónov €. Nejde však o zarábanie

na úkor ostatných závodov. „Napríklad pri odvoze dreva sme za minulý rok o 0,14 eurocenta na m³ lacnejší ako externí dodávateľia,“ povedal Spevár. Podstatné je však zaistenie bezpečnosti kapacít v progresívnych technológiách ťažbových činností, udržiavanie cenovej stability a priebežný monitoring nákladovosti hlavných výkonov. „Prostredníctvom 13,7 milióna € vykonávame transparentnú kontrolu a cenovú reguláciu nad balíkom približne 120 miliónov € externého prostredia,“ dodal riaditeľ. Môže sa stať a aj sa stáva, že sa odštepne závody nemôžu dohodnúť s dodávateľmi na cene. Napríklad v odvoze dreva vozia autá OZLT dovtedy, pokiaľ externí dodávateľia s vedením OZ nenájdu spoločnú reč. Cenové kalkulácie závodu sú podkladom pre rokovanie o cenách služieb s externými dodávateľmi.

V poslednom čase postupne rastie podiel OZLT na celkovom odvoze dreva. Nie je to však spôsobené rastúcimi kapacitami závodu, ale klesajúcou ťažbou podniku. Vozový park OZLT odviezť ročne okolo 1,5 – 1,6 milióna m³ dreva a tento objem sa výraznejšie už niekoľko rokov

nemení. Možnosti rozširovania kapacít OZLT v súlade so stratégiou podniku sú ešte v ponuke lanovkových technológií. Kapacita okolo 100.000 m³ dreva, ktorú v súčasnosti ponúka 17 lanoviek závodu nepokrýva požiadavky odštepných závodov.

OZLT však nie sú iba lesnícke činnosti. Ďalšou časťou biznisu závodu sú opravy a údržby techniky. Servis tu zabezpečujú pre stroje John Deere, nakladače Caterpillar, štiepkovače Grizzly, manipulačné linky Baljer Zembrod a vozidlá Tatra. Z veľkej časti ide o opravy vlastných, podnikových strojov, no nevyhýbajú sa ani službám pre externých zákazníkov. V banskobystrickom stredisku strojárkej výroby vznikajú nové drapáky pre nakladače či hydraulické ruky, opleny, v priebehu niekoľkých dní tu sú schopní z holého podvozku Tatra 815 poskladať odvoznú súpravu, vznikajú tu aj úplne nové manipulačné linky, závod je držiteľom certifikátu ISO 9001 na vykonávanie servisno-opravárenskej činnosti.

Závod sa od predminulého roku venuje aj výstavbe nových lesných ciest. „Progresívne pre OZLT je to, že sme stabilizovali investičnú činnosť v určitom objeme. Tým máme zabezpečenú robotu pre ľudí a stroje aj keby podnik čiastočne obmedzil údržby,“ dodal Spevár.

OZLT je v poslednom čase pod tlakom externých dodávateľských firiem, ktoré závod obviňujú z expanzie. Hoci výkony závodu výraznejšie nerastú, vzhľadom na klesajúce ťažby sa zvyšuje podiel závodu na celkových výkonoch podniku. Je to do istej miery konkurenčné prostredie, ktorému sa musia pracovníci závodu prispôbiť. „Očakávame od zamestnancov rovnaké, prípadne vyššie nasadenie a zručnosti, ako v súkromných firmách. Za to im ponúkame istotu pravidelného platu a výhody garantované štátnym podnikom,“ zakončil riaditeľ. ■

„Jaro“ v Lesoch SR, š.p.

Aj keď je jar ešte ďaleko, zavítal k nám "jaro", aby oslávil úspešné poľovačky v odštepných závodoch Topolčianky a v Palárikove. Keď sa povie jaro, ktorý oslavuje, bude za tým určite Jaro-slav. Šéfkuchár Jaroslav Židek síce oteplenie nepriniesol, ale rozhodne na neho naše žalúdky, aspoň do konca zimy, nezabudnú. Dôvody na spomínanie sú viaceré.

Po pečení v gemerských peciach, varení zabíjačkovej kaše na Záhorí, či pátraní po Jánošíkovej údenej stope v Terchovej sa rozhodol štáb relácie Nebíčko v papulke pre lov. Nemusíte sa báť, že strelili iba novinársku kači-

cu. Vďaka presnej muške p. riaditeľa Ing. Lukočku a pomoci Ing. Petra Kurica sa poľovačka na jelienu v Malej zvernici Topolčianky vydarila, a tak sa mohol pán Milan Toplan chopiť varechy a pripraviť hostinu na kráľovský spôsob. P. Židekovi, ktorý je mimochodom šéfkuchárom viacerých reštaurácií, predstavil recept pripravovaný Habsburgovcom – srnčí chrbát modro-biely s plnenou hruškou lesným ovocím. Pán Židek na oplátku pripravil vynikajúce pečené jelenie stehno s „kapustou“ z cibule a čoko-

ládovou omáčkou. Jedlá degustovali spomínaní aktéri, zatiaľ čo takmer tuctový štáb mal namiesto nebička v papulke papuľku plnú slín. Preto ich možno prirovnať k malej svorke vlkov, ktorá sa po dokončení dokrútok vrhla na jedlo. Nebolo ho veľa, jedlá sa pripravovali pre 5-6 ľudí. Natáčanie materiálov trvalo dlho do noci, možno i to spolu s dobrou náladou prispelo k ťažkému rannému vstávaniu. K tomu, aby sa relácia mohla vyslať bolo potrebné pokračovať.

O druhej časti relácie rozhodli bažanty. Z Poľovnickeho kaštieľa nám do blízkej bažantnice skrátil cestu koč s párom krásnych koní. Tento krát bol pán Židek sprevádzaný Ing. Patrikom Michálom. Po úspešnej poľovačke a slávnostnom výrade sa pani Helenka Brezanská nenechala zahanbiť topolčianskou stravou a pripravila vynikajúceho ba-

žanta so šošovicou, ktorý hrial telo zvnútra, takže vonkajšie mrazivé počasie nám ani tak veľmi neprekážalo. Recept zožal nečakaný úspech, čo bol výborný dôvod na odbúranie stresu pre pani kuchárku. Strach, či to všetko dobre dopadne, kamery, klapky... rušivá prítomnosť vysokého šéfkuchára. Odrazu bolo všetko preč.

Jaro Židek pripravil veľmi zaujímavý recept – perličku s pečenkou a petržlenovým pyré. Veľmi chutné. Ako vždy, vareniu predchádzala príprava surovín, ktoré si priniesol šéf-

kuchár so sebou spolu s vlastnými panvicami, hrncami, mištičkami... Najmä panvice budili všeobecnú pozornosť nás laikov. Dôvodom bola ich vysoká hmotnosť, pre ktorú bolo veľmi namáhavé udržať panvicu v jednej ruke.

Na spríjemnenie už beztak pohodovej atmosféry hrala pri záverečnej večeri cigánska muzika.

Nakrúcanie dvoch častí trvalo síce dlhé štyri dni, no ubehli ako jeden. Jaro odišiel, ale jar v tele spolu s reklamou pre LESY SR, š.p., poľovnícke tradície či naše kultúrne pamiatky ostali. Ostáva aj vďaka voči všetkým, ktorí prispeli k pohodovému priebehu natáčania oboch častí bez ohľadu, či sa nachádzali pred alebo za kamerami.

(Časť Nebička v papulke natáčaná v Palárikove sa bude vysielat 25.02.2012.)

Barbora Hrivňáková

Spomienková slávnosť 110. výročia narodenia Ing. Fridricha Grünwalda

Dňa 19.1.2012 sa na Mestskom úrade v obradnej sieni v Banskej Štiavnici konala spomienková slávnosť z príležitosti 110. výročia narodenia lesného radcu, správcu Mestských lesov v Banskej Štiavnici a pedagóga na tunajšej lesníckej škole Ing. Fridricha Grünwalda.

Program pozostával z príhovoru viceprimátora mesta JUDr. Lukačka, kultúrneho programu dievčenského spevokolu a vystúpenia detského súboru. V spomienkovej časti prítomných so životom jubilanta zoznámil Ing. Stockmann, prácu Ing. Grünwalda u Mestských lesov v Banskej Štiavnici priblížil riaditeľ Mestských lesov Ing. Dudík, o pedagogickej práci oslávenca na lesníckej škole hovoril riaditeľ Strednej odbornej lesníckej školy Ing. Valovič a zo spomienok študenta na Ing. Grünwalda vykreslil portrét Ing. Michelčík.

Patrí vďaka Mestskému úradu v Banskej Štiavnici, menovite JUDr. Lukačkovi za poskytnutie priestorov, atmosféry, kultúrny program a v závere akcie aj za občerstvenie. Udržiavanie tradície spo-

mienok na našich lesníckych predchodcov patrí k spoločenským povinnostiam dnešnej lesníckej generácie a dúfajme to tak aj ostane.

Viliam Stockmann

Viceprimátor MÚ Banská Štiavnica JUDr. Dušan Lukačko pri prejave.

Krst knihy fotografií z lesa

Súčasťou januárovej pietnej spomienky na J.D.Matejovú bol aj krst knihy fotografií Les čarovný svet, známeho slovenského fotografa Vladimíra Bártu. Publikáciu budú lesy SR využívať na svoju prezentáciu "Kniha predstavuje les nielen ako zdroj dreva, ale aj ako inšpiračný svet pre ľudí, ktorí hľadajú krásu, ktorí si chcú oddýchnuť a ktorí túžia po estetických zážitkoch," priblížil Bárta s tým, že toto všetko les vo svojich mnohotvárných podobách v rôznych ročných obdobiach poskytuje. ■

Som veľmi hrdý, že som stál pri jeho zrode...

Symbolicky s nástupom Nového roku si pripomenieme aj vznik nášho časopisu a hlavne bývalého kolegu, ktorý má najväčšiu zásluhu na jeho vzniku. Čitateľom Lesníka nemusíme Ing. Jozefa Hikla osobitne predstavovať. Bol prvým a zakladajúcim šéfredaktorom nášho časopisu. Predsa len z jeho curriculum vitae vyberáme aspoň stručnú charakteristiku:

S prezidentom SR Ivanom Gašparovičom.

Ing. Jozef Hikl sa narodil 24. augusta 1946 vo Svätom Antone v lesníckej rodine. Po ukončení Lesníckej fakulty vo Zvolene pracoval na lesnom závode Modrý Kameň a potom už celé dlhé obdobie pracoval v Štátnej správe lesného hospodárstva v Nitre, až po funkcii prednostu Oblastného lesného úradu. V čase založenia LSR, š.p. prišiel v roku 1999 pracovať na Generálne riaditeľstvo do Banskej Bystrice, kde vo funkcii vedúceho organizačného odboru začal vydávať v januári 2000 časopis Lesník. V roku 2006 odišiel do predčasného starobného dôchodku.

Dňa 1.10.2010 bolo v Lesníckom a drevárskom múzeu vo Zvolene slávnostné zhromaždenie pri príležitosti 10. výročia časopisu LESNÍK. Pri tejto príležitosti si dostal ocenenie, ako zakladajúci a prvý šéfredaktor, čo k tomu môžeš povedať?

Jozef pri svojich knihách.

Predovšetkým sa mi nechce veriť, že je to už viac ako desať rokov, keď akoby to bolo včera. Pre mňa bol prvý október veľmi významným dňom. Stál som doslova pri zrode tohto časopisu v decembri 1999 a som na to veľmi hrdý. V tej hektickej dobe pri zrode nového podniku, ktorý bol v takom rozsahu zakladaný na Slovensku prvýkrát s celoslovenskou pôsobnosťou, popri neskutočnom množstve organizačnej práce odznel jasný pokyn vedenia podniku: v januári vyjde časopis podniku. To bolo všetko čo som sa dozvedel. Bolo treba zabezpečiť všetko, od názvu až po jeho obsah, tlač a distribúciu. Rýchlo som požiadal riaditeľov, aby mi chvíľu zapožičali pred fotoaparátom a práce som od nich doloval ich životopisy.

Mal som obrovské šťastie v tom, že na vtedajšom Ústave výchovy a vzdelávania pracovníkov lesného hospodárstva vo Zvolene som sa stretol s obrovským pochopením a pomocou, za všetkých spomeniem pani Gálovú, ktorej som veľmi vďačný za pomoc. Veď som jej doniesol surový materiál len s matnou predstavou, akoby mal časopis vyzerať. Podarilo sa a začiatkom roku 2000 časopis skutočne vyšiel. To pamätné číslo vidím dodnes pred sebou. Nikdy by ma nebolo napadlo, že toto dielo bude niekedy sláviť významné jubileum. O to viac ma hreje dnes pri srdci ocenenie, ktoré sa mi na spomenutej slávnosti dostalo.

To teda boli začiatky, potom už to išlo všetko ľahšie a jednoduchšie, keď časopis naberal na rozsahu i kvalite?

Ak si myslíš, že to už potom bola prechádzka, veľmi sa mýliš. Samozrejme, že vedenie požadovalo väčší rozsah a predovšetkým vyššiu kvalitu a najmä príspevky zdola od OZ. Dodnes si neviem vysvetliť, prečo sme napriek výzvam dlho, predlho nedostávali žiadne príspevky. Sám som musel popri organizačnej práci na lesných závodoch hľadať témy a písať, to však bolo na kvalite príspevkov poznať, že je to pohľad z druhej strany. Vždy sme chceli, aby ľudia sami si tvorili časopis. Keď listujem v časopise dnes, je to celkom iné, ako na začiatku.

Kedy došlo ku zlepšeniu kvality časopisu?

Musím neskromne povedať, že najmä prvé dva-tri roky to bolo celé na mne, keď prelistujete tie čísla, väčšina príspevkov i fotografií bola mojich. Kvalita však výrazne stúpla, keď prišli chlapi, ktorí potom tvorbu časopisu mali priamo v pracovnej náplni: Janko Mičovský, Jožko Marko a najmä Peter Gogola.

To bolo teda obdobie, keď sa z Lesníka stal uznávaný časopis?

Nesporne títo bývalí kolegovia majú zásluhu na tom, kde je Lesník dnes a musím zopakovať, že som veľmi hrdý na to, že som stál pri jeho zrode a som hrdý na to, kam dobré meno tohto významného periodika dnes siaha.

Dnes si už Jozef na zaslúženom dôchodku, ako si ho užívaš?

Užívam si ho presne tak, ako každý aktívny dôchodca, ktorý sa teší zdraviu

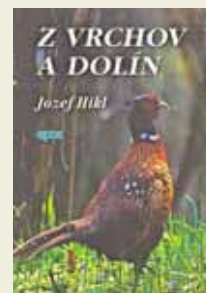
Vo svojom chráme v lese.

primeranému veku. Najskôr som pracoval vo firme Nikol Martin s.r.o., ktorá pre LSR, š.p. spravovala archív. Mojm pôsobiskom bol archív pri OZ Levice, kam ešte patria OZ Palárikovo, Topoľčianky a Žarnovica. Bol som veľmi rád, že som v dennom kontakte s kolegami lesníkmi a môžem byť takpovediac uprostred diania v štátnych lesoch. Takže mám pocit, akoby som na dôchodok nikdy neodišiel.

Byť bez každodenného kontaktu s lesníckym životom, to si ani neviem predstaviť. Hoci viem, že mladí iste šomrú, že tí starí by mali vedieť, kedy je čas odísť. Viem to veľmi dobre aj ja, veď si dobre spomínam na svoje začiatky. Ale ruku na srdce, kto z nás skôr narodených si ten vek chce priznať a kto sa chce dobrovoľne stať nepotrebným?

Hovoríš, že si pôsobil v Leviciach, tam si ale pôsobil už dávnejšie, hoci v inej oblasti?

Viem na čo narážaš, veď na Levických poľovníckych dňoch sa každoročne spolu stretávame už dlhé roky. Bol som jedným zo spoluzakladateľov tohto významného poľovníckeho podujatia, ktoré prerástlo v poľovníctve do európskej úrovne. Tiež sa nám pred rokmi ani len nesnívalo, že z regionálnej výstavy, ktorú sme spojili s odbornými seminármi sa postupne stane jedno z najvýznamnejších poľovníckych podujatí v Strednej Európe, kde sa hodnotia trofeje medzinárodnou porotou, prebiehajú súťaže vo výtvarnom umení, filmoch, detské súťaže a pod. Tiež som na túto ak-

Z vrchov a dolín (2008).

Knih poľovnícke zážitky (2009).

tivitu veľmi hrdý. Nemôžem nespomenúť pri tejto príležitosti pána profesora Pavla Hella, ktorý už žiaľ nie je medzi nami. Bez jeho prispenia, by Levické poľovnícke dni neboli dosiahli to postavenie, ktoré im dnes v poľovníckom kalendári patrí. Pán profesor, bol všetkým nám nielen dobrým priateľom, ale hlavne vzorom v prístupe ku každodennej práci, a najmä láske k zveri a jej zveľačovaniu a ochrane. Verím, že raz tieto poľovnícke dni v Leviciach ponosú meno toho významného odborníka a predovšetkým dobrého človeka.

Popri svojej práci si sa venoval ešte aj ostatným činnostiam?

Máš pravdu. Ako všetci skôr narodení som toho prežil skutočne požehnané najmä, na poľovníckych chodníčkoch. Ukladám všetky tie spomienky teraz na papier. Viem veľmi dobre, že to nie je žiadna výnimočná kvalita, ale chcem zachovať a zachytiť obraz, ako sme voľakedy poľovali a aký bol ten život veselý v našich dolinách na polesiach. Aj dnes je sem- tam veselo, ale toho času máme všetci teraz akosi menej. Viem, spomíname si na tie časy predovšetkým preto, že všetko bolo inak a to len preto, že sme boli mladí.

Viem, že tých kníh si už napísal viac. Koľko ich teda je doteraz a či ešte niečo pripravuješ?

Opäť odpoveď začnem, žiaľ spomienkou na ďalšieho dobrého priateľa Igora Mráza, ktorý nás už navždy opustil. Zdá sa, že nie som tak plodný autor, ako Igor a ani úrovňou sa nemôžem s ním porovnávať, ale sa to ani nedá a ani to vari nie je potrebné a rozhodujúce. Musím len povedať, že Igor bol mojím veľkým vzorom v písaní.

Ja som napísal jedenást knížiek. Sú sem zahrnuté aj knihy, ktoré sú pripravené do tlače. Samozrejme, že v počítači už mám rozrobené ďalšie, ale koľko toho ešte v živote stihnem, to neviem. O témy nemám núdzu. Skúšam aj iné, ako poľovnícke príbehy, ale od lesníctva to nemá ďaleko, predsa som len celý život doslova prežil v lese.

Jozefovi Hiklovi vyšli nasledovné publikácie: Dobrý vietor (2003), Samota (2005), Myslivecké stopy (2005), Konec kráľe pytláku (2006), Z vrchov a dolín (2008), Polom (2009), Poľovnícke zážitky (2009), Poľovníckymi revírmi (2009), Z poľovníckych posedov (2010), Dobrý revír (2011). Ak by čitatelia mali o knihy záujem, môžu si ich objednať prostredníctvom redakcie, alebo priamo na čísle autora: 0911 444 279.

Čo by si chcel zapriať našim čitateľom v Novom roku 2012?

Všetkým čitateľom ako aj tvorcom časopisu Lesník prajem predovšetkým veľa, veľa pevného zdravia, síl, odvahy, trpezlivosti do ďalšej práce pri zveľaďovaní slovenských lesov. Pochodil som v živote skutočne veľa krajín na troch kontinentoch, ale ak poviem, že slovenské lesy sú najkrajšie na svete, nech to neznie ako fráza. Oni skutočne také sú. Máme byť na čo hrdí. Ochráňte a zveľadujte toto obrovské a nevyčísliteľné bohatstvo!

Ďakujem za rozhovor.

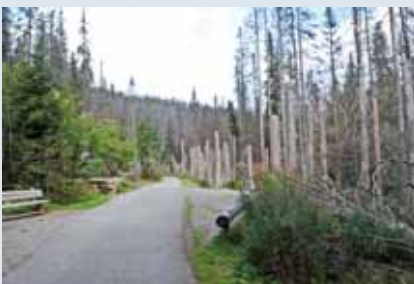
Krajský súd potvrdil, že blokáda aktivistov Na Ztraceném bola nezákonná

Hnutie Dúha organizovalo letnú blokádu Na Ztraceném nezákonne. Rozhodol o tom Krajský súd v Plzni.

Krajský súd v Plzni potvrdil predbežné opatrenie Okresného súdu v Klatovech, ktorý v júli minulého roku uložil občianskemu združeniu Hnutie Dúha, aby sa zdržalo organizovaní pohybu, pobytu a inej činnosti fyzických osôb v lesoch Národného parku Šumava, ktoré by zabraňovali realizácii asanačného zásahu proti kalamitným škodcom. Hnutie Dúha ale výzvy neuposlúchlo a jeho členovia organizovali nezákonnou blokádu. Proti predbežnému opatreniu, ktoré zakazova-

iba v období 2008-2010 bola táto lokalita vnútorným nariadením Správy NP Šumava zaradená do bezzásahového režimu proti kôrovcovi. Platný plán starostlivosti, platná zonácia aj záväzné rozhodnutie Ministerstva životného prostredia ČR z roku 2007 túto lokalitu zaraďuje do režimu, kde sa proti podkôrnemu hmyzu bežne zasahuje. Na predmetnú lokalitu v smere šírenia kôrovca nadväzuje prírode blízky les s prevahou rašelinísk. Zastavenie podkôrneho hmyzu Na Ztraceném malo zmysel aj s ohľadom na záchranu oveľa cennejšieho lesa, ktorý by inak musel byť kvôli kôrovcovi vyrúbaný," zhrnuje fakty

lo pohyb aktivistov v priestore kôrovcovej ťažby, sa Hnutie Dúha odvolalo. Krajský súd v Plzni, proti ktorého rozhodnutiu už nie je možné odvolanie, ale dal za pravdu Správe Národného parku Šumava, keď pôvodné uznesenie o predbežnom opatrení potvrdil. „Súdne rozhodnutie sme dostali včera (5.1.2012 pozn. red.). Je to iba ďalší dôkaz toho, že aktivisti jednali celý čas nezákonne," hovorí Pavel Pechoušek, hovorca Správy Národného parku Šumava. „Lokalita Na Ztraceném je les, ktorý bol od nepameti obhospodarovaný človekom.

námestník riaditeľa Správy parku Jiří Mánek. Okresný súd v Klatovech už predtým Správu Národného parku Šumava vyzval, aby podala návrh na zahájenie konania o náhradu škody, ktorú malo Hnutie Duha svojim nezákonným počínaním spôsobiť štátu, obciam či iným susedným majiteľom lesa a dodávateľom prác. „Návrh sme podali a po Hnutí Duha budeme žiadať sumu, ktorú sme museli zaplatiť najatým firmám za prestoje, keď ich zamestnanci nemohli pracovať," uviedol hovorca parku Pavel Pechoušek.

Pavel Pechoušek
hovorca NP Šumava

Systematická a intenzívna práca pre verejnosť s pečiatkou štátneho podniku LESY Slovenskej republiky

(Lesnícke a drevárske múzeum v číslach)

Využívame možnosť, ktorú ponúka podnikový časopis svojim zamestnancom a v čase tvoriacich sa štatistik a vyhodnotení podávame krátku informáciu o činnosti Strediska práce s verejnosťou a Lesníckeho a drevárskeho múzea (LDM). Prečo? Po prvé preto, že je o čom informovať, je s čím sa pochváliť a je čo prezentovať. A po druhé, aby sme vás upozornili na to, o čo ste prišli, ak ste v múzeu počas celého roka neboli. Nie pracovne, ale s cieľom pozrieť si výstavu, zúčastniť sa prednášky alebo iných podujatí, či priniesť veci, ktoré ste už dávno chceli vyhodiť a zrazu ste si spomenuli, že v múzeu by mali možno o to záujem. Určite mali, tak neváhajte a zastavte sa. Ste srdečne vítaní.

Začneme tým najväznejším - zbierkovým fondom. V roku 2011 sme do múzea získali 219 kusov predmetov. Medzi tie najhodnotnejšie patrí napr. bronzový depot zo Zvolena, ktorého súčasťou je 30 sekier a pochádza z mladšej doby bronzovej (13. storočie pred nar. Krista), ďalej drevené sochy z dielni amatérskych výrobcov napr. Vladimíra Morávka alebo Petra Zoričáka, ktoré počas letnej sezóny „zdobia“ Lesnú kaplnku v Lesníckom skanzene ako súčasť výstavy *Strom je modlitba zeme* k nebesiam.

Ošetriť a zakonzervovať sa nám podarilo 62 zbierkových predmetov, medzi inými aj 15 grafických listov, z ktorých dva s vyobrazením Diany a Flóry, sú už dnes súčasťou výstavy *SNM v Bratislave Bohyne a svätice v umení 19. storočia na Slovensku*. Veľkým plusom, pokiaľ ide o ochranu a prezentá-

ciu zbierok, je zdigitalizovanie (prenos obsahu na CD a DVD nosiče) cenných historických máp a 16 mm filmov z 50. a 60. rokov 20. storočia s lesníckou a drevárskou tematikou (doprava dreva, zalesňovanie, výroba ceruzky).

Počas celého roka 12 členný kolektív zrealizoval 18 krátkodobých výstav, 2 celoslovenské súťaže (Etudy z dreva a

ník Smrečiny), napísali 36 publikačných príspevkov, zrealizovali 8 prednášok. Po prvýkrát sme zorganizovali pre 30 detí základných a stredných škôl zúčastňujúcich sa fotografickej súťaže na tému *les* aj Lesnú školu mladých fotografov, pri ktorej nám pomohol OZ Kriváň. Aktivne sme sa zúčastnili celopodnikových podujatí *Otvorenia Vydrovskej doliny, Dňa*

stromu a *Symbolického pietneho aktu*. Návštevníku verejnosť prítiahli do múzea aj dve nočné podujatia: európska *Noc múzeí* a rozprávková *Noc s Andersenom*. Počas celého roka prišlo do múzea a do jeho expozície *Z histórie Zvolena na Zvolenskom zámku* 22 591 návštevníkov.

Záver roka patrilo otvoreniu stálych výstav v nových priestoroch múzea. Stála lesnícka výstava *LES V ZRKADLE VEDY* - rozpad smrečín, prenos výsledkov z výskumu do praxe a stála drevárska výstava *DREVO VŽDY ŽIVÉ* - tradičné remeslá pre dnešok boli našim príspevkom k *Medzinárodnému roku lesov*, ktorého odkaz - prepojenie človeka s lesom a obrovský význam pre jeho

život, budú tieto výstavy niesť aj po jeho skončení. Zároveň sa stále výstavy stali pekným východiskom našej ďalšej intenzívnej práce, ktorá nás čaká v roku 2012 - v roku 85. výročia vzniku slovenského lesníckeho múzejníctva. Pri jeho zrode zohrali významnú úlohu aj Riaditeľstvá štátnych lesov a majetkov. Ale o tom až na budúce.

Lubica Milanová

Zelený objektív), 9 kultúrno-vzdelávacích programov s využitím aktivít lesnej pedagogiky, 2 informačné konferencie (*Smrečiny* a *Tradičné remeslá pre dnešok*) a spolupracoval pri príprave seminára o tetrovitých vtákoch na Slovensku. Spolu s kolegami z OZ Trenčín, OZ Prešov, OZ Slovenská Ľupča a OZ Žarnovica sme odhalili ďalšie 4 Významné lesnícke miesta a pomáhal pri otvorení troch LNCH. Odborní pracovníci múzea pripravili 3 edičné tituly (*Katalóg fotografií Zelený objektív* a *Kalendár ZO*, zbor-

Etudy z dreva

XIII. súťaž a výstava drevených úžitkových predmetov a šperkov v Lesníckom a drevárskom múzeu

Drevené taniere a misky rôznych tvarov, veľkostí a materiálových kombinácií, rozmanité pomôcky na stolovanie, vázy, svietniky, stojany na maliarske a písacie pomôcky, svietidlá, ale aj vtáče búdky, hudobné nástroje, gramofón, šperkovnice a šperky môžu návštevníci Lesníckeho a drevárskeho múzea vo Zvolene vidieť na výstave Etudy z dreva XIII. – Drevené úžitkové predmety šperky. Všetky vystavené exponáty sú výsledkom trinásteho ročníka súťaže Etudy z dreva, v ktorom sa súťažilo o najlepší drevený úžitkový predmet a šperk. V doterajšom priebehu súťaže bola téma drevený úžitkový predmet a šperk vypísaná už po piaty krát. Pravdepodobne magická trinásťka priniesla rekordnú účasť v počte súťažiacich, ale aj v počte predmetov na túto tému. Do súťaže sa prihlásilo celkom 69 autorov s počtom súťažných prác 336. Do I. kategórie sa prihlásili 3 výrobcovia s tridsiatimi súťažnými prácami, v ktorých prevažovali predmety určené na stolovanie. Bohato je zastúpená II. kategória, do ktorej sa prihlásilo 66 autorov s 306 súťažnými prácami v podobe rôznych drobných úžitkových predmetov a šperkov. Okrem rekordu v počte súťažiacich bola v 13. ročníku zaznamenaná aj

prvá lastovička, ktorá prvý krát priniesla aj súťažiacich z Českej republiky a to z dvoch stredných škôl a jednej vysokej školy. Zo Slovenska sa zúčastňujú študenti z dvoch vysokých a desiatich stredných škôl s drevárskym a dizajnerským zameraním, ale aj dizajnéri i samostatní autori a výrobcovia.

V prvý februárový deň sa stretla odborná porota, ktorá vybrala s prihlásených prác tie najlepšie. Predsedom poroty bol Prof. Ing. Štefan Schneider, PhD, ktorý pracuje ako vysokoškolský pedagóg na Katedre dizajnu nábytku a drevárskych výrobkov Drevárskej fakulty Technickej univerzity vo Zvolene. Ďalšími členmi boli: PhDr. Anna Chlupová z Ústredia ľudovej

umeleckej výroby a RNDr. Margita Michlíková zo Slovenského centra dizajnu. Zväz spracovateľov dreva Slovenskej republiky (ZSD SR) zastupoval generálny sekretár PhDr. Peter Zemaník.

V I. kategórii udelila 3. miesto Igorovi Toderovi z Michaloviec za malé podnosy vyrobené tradičnou korytárskou technikou. V II. kategórii porota rozhodla o udelení dvoch prvých, dvoch druhých, jednej tretej ceny a dvoch uznaní. Prvú cenu získalo elektrické gitarové violončelo autora Tomáša Brichtu z Bratislavy a kolekcia sústružených mís Miroslava Lacka z Kysuckého Nového Mesta. Druhú priečku obsadili vtáče búdky študentov Školy úžitkového výtvarníctva Ružomberok Barbory Tatarkovej, Kataríny Lobelovej a Martina Babica a vázy Pavučina s dózami Haluz autora Adama Floriána, ktorý študuje na Technickej univerzite vo Zvolene. Tretiu cenu získala kolekcia šperkov od

Mirjam Valkovičovej z Galanty. Uznanie si vyslúžila súprava šperkov študentky Strednej odbornej školy v Košiciach Karolíny Harnosovej a misa študentky Školy úžitkového výtvarníctva J. Vydru Bratislava Natálie Uliankovej. Cenu primátora mesta Zvolen získala práca Eko stolovanie študenta ŠUV J. Vydru Bratislava Daniela Leštáka. Cenu ZSD SR dostal gramofón od študenta tej istej školy Ernesta Marka a cenu vydavateľstva YUDINY si na vernisáži preberie ďalší študent bratislavskej ŠUV Peter Sajkala za stojan na príbor vyrobený košíkárskou technikou.

Porotou vybrané súťažné predmety si môžu návštevníci Lesníckeho a drevárskeho múzea vo Zvolene pozrieť od 9. februára na výstave **Etudy z dreva XIII. – Drevené úžitkové predmety a šperky**. Otvorenie výstavy bolo spojené s oficiálnym vyhlásením výsledkov súťaže a slávnostným odovzdaním ocenení tým najlepším. Pred otvorením výstavy si navzájom skonfrontovali svoje názory účastníci súťaže s členmi hodnotiacej poroty.

Prídte sa pokochať krásou rôznorodých druhov dreva pretvorených do rôznych zaujímavých, originálnych, tvarovo variabilných, perfektne remeselných ale i dizajnersky zvládnutých úžitkových predmetov a šperkov. Výstava potrvá do 30. marca 2012. Všetkých srdečne pozývame.

Mária Rošková

Kalendár plánovaných podujatí pre verejnosť na prvý polrok 2012

Hoci sa medzinárodný rok lesov skončil, zamestnanci Lesov SR pokračujú v aktivitách pre verejnosť aj naďalej. Prinášame vám výber najzaujímavejších akcií plánovaných odštepnými závodmi. Presné termíny u väčšiny akcií zatiaľ nie sú známe.

január

- Besedy v MŠ a ZŠ v rámci akcie Krok za krokom smerom k lesu

február

- Začiatok prác na nových protipovodňových stavbách OZ Smolenice
- Dokončovanie projektu Náučného chodníka Hradská hora na OZ Liptovský Hrádok
- Slávnostné otvorenie miestnosti pre lesnú pedagogiku OZ Revúca

marec

- Ukončenie prác na nových protipovodňových stavbách OZ Smolenice
- Vyčistenie okolia prameňa Stará Bohatá OZ Smolenice
- Zalesňovanie kalamitných holín pomocou ľudí organizovaných v Lion's Clube - OZ Smolenice
- Levické poľovnícke dni 27.3.-1.4.2012 ; Deti a poľovníci v parku - OZ Levice s SPZ a mestom Levice
- Seminár k projektu rozvoja poľsko-slovenskej spolupráce v oblasti poľovníctva - OZ Liptovský Hrádok
- Chovateľská prehliadka trofejí - OZ Rožňava

- Spoznávame spevavce, ukončenie projektu „Od jari do jari s horármi“ na ZŠ Helcmanovce - OZ Košice
- Zemplínske poľovnícke dni (chovateľská prehliadka 3 okresov spojená s odborným seminárom) OZ Sobrance
- Jarné predajné dni Prešov, L.Mikuláš - OZ Semenoles

apríl

- Stromy poznania
- Deň stromu - 20.-24.4., Lesnícke dni Bratislava - 22.4.-1.5 - OZ Šaštín
- Vyčistenie prameňov: Jágerka, pod Vysokou skalou; oprava altánkov pre verejnosť na trase Sv. Jur - Malý Javorník - OZ Smolenice
- Deň Zeme Krupina - OZ Levice
- Deň Zeme Prievidza v spolupráci s centrom voľného času; Stretnutie poľnohospodárov, vodohospodárov a lesníkov hospodáriacich v katastri LS Duchonka - OZ Prievidza

- Čistenie opatovského potoka na záver projektu so žiakmi ZŠ - OZ Trenčín
- Ekologický jarmok v Považskej Bystrici 20.4.2012 - OZ Považská Bystrica
- Vybudovanie vyhladky Lomnianska priehyba, Opravy studničiek (Pod Požehov, Zimná), Výstava fotografií: Les očami lesníka, Budovanie LNCH Pilsko - OZ Námestovo
- Inštalácia informačných tabulí OZ na lokalitách Kráľova hoľa, Priehyba, Stožky - OZ Beňuš
- Vydanie buletinu k náučnému chodníku D. Jelenec- Špania Dolina II. časť chodníka JDM - OZ Slov. Ľupča
- Revúcke lesnícke dni - OZ Revúca
- Lesnícke dni na LS Nižná Slaná a LS Pod súľová - OZ Rožňava
- Začatie výstavby LNCH - Prakovce, oprava odychových miest na LNCH Slonicka Osada - OZ Košice

- Lesnícke dni na námestí v Prešove; údržba náučného chodníka Štavica; Magura - legendárny vrch - projekt - OZ Prešov
- Otváranie LNCH a VLM Zámudov - OZ Vranov nad Topľou
- 19.4.-22.4. Gardena Nitra-predaj na výstave - OZ Semenoles

máj

- Náter tabulí na NLCH Majdán, úprava okolia studničky „Vajcovka“ v Políčku, úprava prameňa pod Novými Domami, úprava prameňa Breziny; čistenie a údržba lesných studničiek v spolupráci s poľovnými združeniami - OZ Smolenice
- Výstava jeleních zhodov a trofejí pri LS Duchonka v spolupráci s OLÚ NR - OZ Prievidza
- Prezentácia najvýznamnejších lesníckych osobností galerijným spôsobom v budove OZ Trenčín
- Otvorenie Náučného chodníka - ku génovej základni JARABINA BREKYŇOVÁ - OZ Žilina
- Lesy deťom - 9. ročník súťaže pre deti - OZ Čadca
- Opravy studničiek (Kohútová, Hlina, Jalorec, Zimná Voda, Roveň, Ráztoka), dobudovanie odpočívadla Úštv, vybudovanie odychového miesta Preťaté, budovanie LNCH Pilsko - OZ Námestovo
- Obnova kalamitných plôch v spolupráci so zamestnancami Mondi SCP - OZ Liptovský Hrádok
- Lesnícke dni mesta Brezna, v spolupráci s ML Brezno; propagácia 60. výročia OZ; - OZ Beňuš
- 1.5.2012 - Otvorenie sezóny vo Vydrowskej Doline na Č. Balogu
- Zriadenie cyklotrasy - OZ Slovenská Ľupča
- Výstava trofejí a zhodov CHPO Poľana, Mladý poľovník, súťaž mladých poľovníkov OPZ, Lučenec - OZ Kriváň
- Rimavskosobotská vetvička - OZ Rimavská Sobota

Hrdosť na rovné brázdy

„Štátny“ horár Ján Kačmár si dobre počína aj v obecnom lese v Smolníku

Ako reportéra v jednom ústrednom denníku v sedemdesiatych rokoch minulého storočia ma poslali na JRD v okrese Nitra napísať reportáž z nočnej jesennej orby. Po niekoľkých hodinách strávených v kabíne veľkého traktora „kirovca“, ktorý ťahal pluh s azda aj desiatimi lemešmi, ma pri rannom brieždení ohúrila veľkosť pooraného poľa, no najmä rovné brázdy, ktoré dokázal traktorista naorať aj potme. Keď som ho pri rozlúčke za rovné brázdy pochválil, v jeho unavených očiach zaziarili iskry hrdosti: „Nuž, dajakú tú noc som pri oraní už prežil...“

Hrdosť orača na rovné brázdy sa potom v mojom konaní nadhlo stala synonymom úsilia o kvalitnú robotu, ktorú som sa usiloval preniesť aj do svojej pôvodnej lesníckej profesie. Ako hrdosť na pekný zelený les, na rovné, zdravé stromy. Dielo svedomitého horára.

Fenomén rovných brázd sa mi neďávno (a už po toľký raz!) opäť mocne pripomenul. To keď som sa ako dôchodca – turista ocitol v obecnom lese horskej dedinky Smolník v okrese Gelnica. Pojala ma radosť i hrdosť, lebo v tomto vyše 1600-hektárovom lese už 15 rokov od reprivatizácie riadiť ľudje odchovanec štátnych lesov Ján Kačmár. A robí im dobré meno.

Nič lepšie sa horskej obci Smolník s baníckou tradíciou, po novembri 1989 ťažko skúšanej ľudskej usadlosti s vysokou mierou nezamestnanosti, nemohlo stať ako to, že dostala naspäť svoj lesný majetok a že bol naporúdzí človek, ktorý bol ochotný a schopný vrátiť smolníčanom nádej. A ich lesu vdýchnuť život, vydržať nápor povinností pri jeho dlhej resuscitácii. Bolo to najmä preto, že Ján Kačmár, rodák zo Zemplína, absolvoval v smolníckych lesoch tu najťažšiu školu lesníckeho života. Éru zničujúcich atakov exhalátov z kropašských Kovohút i úpravne rúd v Rudňanoch a následných náletov lykožrútov, ktorí spôsobili po roku 1975 masové odumieranie smrečín na celom

južnom Spiši, kam patrí aj oblasť Smolníka.

Novozelenajúcich sa vyše 1600 hektároch obecného lesa prezrádza, že je tu spoľahlivý gazda, oduševnený lesník, ktorý má plné právo na onú hrdosť, že to robí dobre. Zdravo zelené prerezávkové mladiny v Starej doline, ošetrované mladé kultúry v na Šibeničnom a vtáčom vrchu, upravené lesné cesty, poriadok na odvozných miestach, krmidlá pre zver plné voňavého sena, nove cykloturistické trasy, oddychové altánky i upravené lesné studničky – to sú okná do svedomia horára Jána Kačmára a plody jeho celoživotného odovzdania sa úboznému, hoci drsnému okoliu horskej dediny Smolník.

Po nástupe do funkcie riaditeľa obecných lesov v roku 1997 mal s päťčlenným kolektívom THP popri úlohe čo najskôr ozdraviť lesy, aby prinášali obci úžitok, aj jednu povinnosť navyše: presvedčiť tamojších ľudí, že popri uctievaní baníckej tradície, ktorá okrem nostalgie fakticky už nič nepri-

- Poľovnícky deň v Beliari, prehliadka zhodov a trofejí – OZ Rožňava
- Výstava LNCH – Prakovce; regionálny lesnícky deň v Košiciach; oprava oddychových miest na LNCH Smolnícka Osada – OZ Košice
- Výstup na Javorinu -lesná pedagogika – OZ Prešov

jún

- Poľovníctvo a príroda - výstava, (termín nie je určený) v spolupráci s OZ 02, OZ 03 – OZ Šaštín
- Príprava vybudovania Náučného chodníka Smolenický kras v lokalite Jahodník-jaskyňa Driny-Vlčiareň-dolina Hlboče-kostol Smolenice za účasti Speleoklubu, OZ Smolenice, LS Majdán, CHKO Malé Karpaty; dobudovanie oddychových miest na trase budúceho lesníckeho náučného chodníka Devínska Kobyla – OZ Smolenice
- „Les a jeho sila“ Veterná smršť v Považskom Inovci po 13 rokoch - seminár na LS Duchonka 22.6. – OZ Prievidza
- Lesy deťom MDD, Počúvadlo; Detské dni sv. Huberta, Sv. Anton – OZ Levice
- Osadenie informačných tabúl na vstupe do dolín Kohútová, Roveň, Vydrovka, Osadenie informačnej tabule ku partizánskej nemocnici, Opravy studničiek (Delená Voda, Paráč), budovanie vyhlíadky Nová Rieka, Vybudovanie odpočívadla Babinská, Budovanie LNCH Pilsko – OZ Námestovo
- Výstava zhodov CHPR Nízke Tatry – OZ Liptovský Hrádok
- 8.-9.6. NAJ HORÁR – OZ Slovenská Ľupča
- 1. jún - Lesnícky deň a deň detí v Betliari – OZ Rožňava
- Výstava LNCH - Prakovce, výstava altánku na LS Jasov, oprava oddychových miest na LNCH Smolnícka Osada – OZ Košice
- LNCH Čierna mláka, Hertník - Čergov-osadenie troch info-tabúl na turistické miesta

náša, sa treba otočiť tvárou k inému záchrancovi – k obecnému lesu, ktorý je úctyhodnou výmerou vyše 1600 ha pre obec s takmer 1200 obyvateľmi do slova darom z neba. Veď práve vďaka novému záchrancovi sa v Smolníku za 15 rokov veľa zmenilo. Vyasfaltované miestne komunikácie, rozsiahla, viacmilionová rekonštrukcia historickej budovy Alžbetin dom s prekrásnou spoločenskou sálou, poľovníckym salónikom a novozriadenou reštauráciou, kde sa vyvávajú obedy pre dôchodcov a zamestnancov obecných firiem – to všetko a ešte veľa ďalšieho priniesla „zelená“ baňa, teda les. Práve preto sa pri blížiacom odchode so dôchodku Ján Kačmár priam horúčkovo usiluje čo najviac smolníčanov presvedčiť o tom najdôležitejšom: nemať veľké oči, v obecnom lese ťažiť iba tolko, koľko prirastie. No najmä ho starostlivo pestovať! Potom môže byť baňou, ktorá sa nikdy nevydoluje.

Po zážitkoch v okolí Smolníka je mi dobre na duši, že opäť raz môžem dávnu hrdosť oráča na rovné brázdy preniesť na aj do lesov dnešných dní. Hrdosť na zelené echo spod Vtáčieho vrchu. Ďakujem pán Kačmár. Za seba i za les.

*Ladislav Malák
foto autor*

Airsoft – hra na vojakov?

Mnohým z vás sa pravdepodobne stalo, že počas prechádzky v lese ste narazili na skupinu, ktorá na prvý pohľad vyzerala ako vojaci, no pri lepšom skúmaní ste zistili, že ide len o hrstku nadšencov, ktorí po sebe strieľajú plastové guľičky. Nejde tak, ako ste si sprvu mysleli o deti, ktoré sa zabávajú, ale o dospelých ľudí, často v produktívnom veku, ktorí pestujú šport zvaný airsoft [ersoft]. V tomto bode sa na chvíľu zastavíme a skúsime sa zamyslieť nad tým, čo vlastne ten airsoft je?!

Airsoft je športová simulácia bojových situácií, či už reálnych alebo imaginárnych, historických alebo moderných. Pre potreby tejto simulácie sa používajú vzduchové zbrane kategórie D, ktoré sú replikami reálnych zbraní a ich ústová rýchlosť sa pohybuje od 50 m/s po asi 170 m/s. Ako strelivo sa používajú plastové guľičky s priemerom 6mm o váhe 0,20g – 0,43g. Celá simulácia funguje presne na princípe, ktorý napadol pravdepodobne aj vám. Páni (a z času na čas aj dámy) strieľajú jeden po druhom. Rozdelení sú do dvoch či viacerých tímov a plnia úlohy dohodnuté na začiatku hry. Ochrana je síce

na každom hráčovi zvlášť, zaužívaná je však nutnosť ochrany zraku na to určnými prostriedkami, ktorými sú rôzne masky, balistické okuliare a podobne.

V súčasnej dobe je stále častejšou aj historická verzia airsoftu, kedy to vyzerá, akoby sme sa ocitli na fronte druhej svetovej vojny, prípadne v džungliach Vietnamu. Tým sa medzi hráčmi prejavuje aj ich častá láska k histórii či už klasickej alebo k histórii zbraní ako takých. Existujú napríklad skupiny hráčov, ktoré sa seriózne venujú historickému airsoftu a výstroj, ktorú majú na sebe mnohí z nás videli len na oslavách výročia SNP či v historických filmoch. Na Slovensko sa stále častejšie dostávajú aj komplexne prepracované moderné akcie, ktoré trvajú aj niekoľko dní a samozrejmosťou sú na nich vozidlá, obrnené transportéry, pyrotechnika či dokonca helikoptéry. Komunita hráčov sa pozná väčšinou len podľa prezývky a aj keď človek pozná kopec ľudí, väčšinu z nich podľa skutočného mena nepozná.

Zaujímavosťou je aj fakt, že hráči airsoftu používajú zbrane, ktoré sú na nerozoznanie od tých reálnych, nielen

čo sa týka vzhľadu, ale často aj materiálu a hmotnosti. Na týchto zbraniach sa zároveň často používajú aj prídavné súčasti, ako puškohľady, kolimátory, taktické rúčky, svetlá či široká paleta rôznych iných. Podobne to je aj čo sa týka výstroje. Na trhu je síce široká paleta čínskych napodobení, ktoré využívajú hlavne začínajúci hráči, tí starší už neváhajú siahnuť ani po armádných origináloch, za ktoré neváhajú zaplatiť priam až nekresťanské peniaze (cena originálnych balistických viest sa pohybuje od 170€ a presahuje aj 700€).

Mnohým z vás možno napadol pri týchto riadkoch šport, ktorý je stále trochu známejším bratom airsoftu, a tým je paintball. Pozrime sa teda v krátkosti aj na ich porovnanie. Prvým je krajina pôvodu. Zatiaľ, čo paintball vznikol v USA, pôvodne ako spôsob značenia dobytká, airsoft má svoje korene v Japonsku, kde bol od začiatku športom. Ďalším rozdielom sú zbrane. Tie airsoftové, ako sme si už povedali, vyzerajú ako reálne, zatiaľ čo paintballové sú

jasne rozoznateľné od ostrých zbraní. Strelivom v airsoftu sú plastové guľičky, pričom paintball využíva podstatne väčšiu muníciu, ktorá je naplnená potravinárskym farbivom. Z toho vyplýva aj ďalší rozdiel – zásahy. V paintballe sú očividné, predsa len, veľký farebný flak nik neodškriepi, zatiaľ čo airsoft je celý postavený na báze fair-play. Hráči zásahy proste priznávajú.

Otázkou, ktorá pravdepodobne mnohých z vás napáda je, prečo sa vlastne dospelí chlapi naháňajú ako malí chlapi po lese a strieľajú po sebe plastové guľičky. Odpoveď je opäť jednoduchá, aj keď nie je jediná. Povedz-

me si pravdu, všetci sme v hĺbke duše stále deťmi a každý sa chceme aspoň z času na čas vrátiť do čias, kedy sme ako malí chlapi pobehovali s drevami po lese a s pokrikom „Dole dole!“ sme posielali „nepriateľov“ na onen svet. Ďalším je, že airsoft je jedinečným a príjemným spôsobom, ako vypnúť od každodenných starostí a na krátku chvíľu nemyslieť na to, že doma zlostia deti, v robote na nás šteká šéf alebo nás prostane baví pozeráť sa na kopy dreva na dvore, ktorú už niekoľko týždňov treba narúbať. A urobiť to v lone prírody je, povedzme si pravdu, lepšie a zdravšie ako pri poháriku v krčme.

Častým problémom však je, že aj keď sa tieto akcie snažíme organizovať oficiálnou cestou, narážame na prekážky, ktorými sú často práve majitelia pozemkov, či už ide o súkromných, urbaniaty alebo štát, ktorým sa proste nezdá predstava skupinky chlapov v maskáčoch, ktorí chcú utiecť z reality a trochu sa športovo vyžiť a povolenie k akcii proste často nedostávame. To je častý problém a zároveň aj jeden z dôvodov, prečo sa tento šport na Slovensku, bohužiaľ, len ťažko dostáva ďalej. Akcie sú však organizované ďalej a väčšinou aj poctivo nahlasované na polícii ako športové akcie.

Záverom sa skúsme trochu vniest

do duše každého, čo pobehuje po lese s napodobeninou zbraní. Pre každého z nás, hráčov airsoftu, sa bojiskom stáva akákoľvek stará opustená budova, lesy či háje. Pre každého z nás je to oslobodením od reality, časom, kedy sú všetky problémy niekde ďaleko a jediné čo nás v danej chvíli zaujíma je postava, ktorá sa nám zjavila v mieridlách. Je to hobby, je to vášeň, ktorá nás zachvátila a pre mnohých je to najlepšia forma relaxu. Aj keď telo je po celom dni strávenom v maskáčoch a plnej výstroji unavené, duša je oddychnutá ako nikdy...

Samuel „HawraN“ Sámel
foto: Jozef Novák

Netradičné lesné aktivity

Už sa vám stalo, že ste videli v lese čudáka s detektorom kovu, ktorý urputne prehľadáva miesto vedľa miesta? Alebo ste sa zľakli „ozbrojenca“ s takmer dokonalou napodobeninou skutočnej zbrane? S týmito, ale aj inými netradičnými lesnými aktivitami by sme vás chceli v niekoľkých nasledujúcich číslach tohto časopisu oboznámiť. Okrem airsoftu a detektoringu pripravujeme článok aj o hľadaní úkrytov s maličkostami pomocou geografických súradníc-geocachingu. Privítame aj podnety na ďalšie nezvyčajné činnosti, ktorými si ľudia v lese krátia svoj voľný čas.

-vr-

Každá minca má dve strany

Každomesačne si v časopise „Lesník“ prečítame v podobe príhovoru stanoviská a názory generálneho riaditeľa lesov SR, š.p. Musím uznať, že každopádne sú dobré hlavne z dôvodu, že vyvolávajú medzi zamestnancami diskusiu. Domnievam sa, že je to i hlavný účel príhovorov.

Odozva či už kladná alebo záporná sa však na stránkach nášho časopisu „Lesník“ neobjavuje, ak nepovažujem za odozvu stanoviská v rubrike Anketa.

V prvom čísle v roku 2012 sa generálny riaditeľ zameril na splnenie hospodárskych úloh za rok 2011, dosiahnutý mzdový nárast a kolektívnu zmluvu. Jedná sa o najdôležitejšie oblasti nášho pracovného života nakoľko každá firma ak nevykazuje kladné výsledky svojho hospodárenia musí skôr či neskôr zaniknúť. Toho svedkom sme boli i my pred nedávnom, keď vtedajší čelní predstavitelia Lesov SR, š.p. tvrdili, že štátne lesy nedokážu hospodáriť s kladným výsledkom a na svoje prežitie si musí vziať úver od štátu niekoľko desiatok miliónov €.

Našťastie nie len pre nás ale i pre štát sa tak nestalo, všetci sme totiž vedeli, že peniaze by nás neboli zachránili a boli by sa rozplynuli v neznámo.

Ale to sme opätovne hovorili len medzi sebou a na stránkach nášho časopisu sa objavovali skôr podporné stanoviská ako záporné.

Dnes sme sa dostali do opačného postavenia, štát požaduje finančné prostriedky od svojho štátneho podniku, čo by som považoval skôr za normálnu vec v prípade, že sa jedná o sumu ktorá je prijateľná bez akéhokoľvek negatívneho dopadu na hospodárenie štátneho podniku. A tu opäť všetci vieme, že je na hranici možností nášho štátneho podniku.

I keď, ak sa pozriem na mienanie finančných prostriedkov ku koncu roka 2011, musím si položiť otázku,

bolo to vždy prospešné, a možno nie len ja si kladiem takúto otázku.

Samostatnú kapitolu tvorí kolektívna zmluva, generálny riaditeľ hovorí o jej kladných stránkach. Zaiste nevie, že niektoré jej ustanovenia sú v nesúlade s Ústavou Slovenskej republiky a zákonom č. 311/2001 Z. z. Zákonníkom práce, to je čo povedať ak je to u štátneho podniku. Niektoré ustanovenie sa vôbec nesplnilo respektíve len čiastočne.

Generálny riaditeľ nám pripomína rok 2009, keď sme nedostávali mzdu za jeden deň v týždni hoci prácu sme museli odviest na sto percent. Ale to by mal skôr pripomenúť zástupcom zamestnancov ktorí to odsúhlasili, hoci súkromné firmy na ktoré nám odporúča sa pozrieť pracovali taktiež v skrátenej dobe avšak za neodpracovanú dobu dostávali zamestnanci 60% mzdy, my nie.

Ved' sú to zástupcovia zamestnancov ktorí odsúhlasili i kolektívnu zmluvu na rok 2012 a teda i mzdový nárast o jedno percento, teda vždy sa súhlasí s tým čo predloží aktuálne vedenie štátneho podniku a považuje sa to za správne.

A ak mám pripomínať minulosť, tak je potrebné pripomenúť nevyplatenie 14. mzdy za rok 2010, hoci sa dosiahli kladné hospodárske výsledky, aj s tým niekto súhlasil no z najväčšou pravdepodobnosťou to neboli zamestnanci na nižších riadiacich postoch, lesníci- vedúci LO, ktorí tvoria väčšiu časť zamestnancov nášho štátneho podniku a ich základná mzda po odpracovaní 35 rokov končí na sume ktorá je nižšia ako základná mzda zdravotnej sestry po skončení strednej školy a prvom nástupe do práce. Hoci z hľadiska náročnosti i odbornosti bola zaradená práca lesníka –vedúceho LO a zdravotnej sestry v jednotnom kvalifikačnom katalógu spoločne do rovnakej tarifnej triedy.

Lesníci – vedúci LO úverujú štátny podnik, keď poskytujú na zabezpečenie chodu štátneho podniku finančné prostriedky zakupovaním pohonných hmôt a používajú svoje vlastné vozidlá za čo im spätne štátny podnik vypláca náhradu vynaložených nákladov.

Ved' čo, majú plat 400 až 600 € a táto čiastka okolo 100 € ktorú v mesiaci zapožívajú štátnemu podniku im pravdepodobne „ neschádza“ v ich ročnom rozpočte.

Čo na tom, že štát ktorému máme odviest do rozpočtu stanovené finančné prostriedky navýšil dôchodky o 3,3 % nám postačí to jedno percento, a možno sa niekto v budúcnosti ulútosť nad nami a niečo nám vo forme 13. alebo 14. mzdy prihodí.

Čo na tom, že ceny potravín v roku 2011 vzrástli o viac ako 6%, ceny energií vzrástli o 10,5%, že sa znížila odpočítateľná položka za našej mzdy a platíme vyššie dane štátu, zvýšilo sa cestovné atď. ved' mzdy nám v roku 2011 vzrástli o viac ako 4 %.

Je to úspech? ÁNO, z určitého uhlu pohľadu áno. Ved' sa pripravovala zmena organizačnej štruktúry, znižovanie stavu zamestnancov a určité časť zamestnancov by sa ocitla bez práce, evidovali by sa na úradoch práce, predčasnou dôchodku a podobne. A tie finančné prostriedky ktoré má štátny podnik odviest do štátneho rozpočtu by čerpali vo forme podpory, rôznych sociálnych dávok ako nezamestnaní.

Nestalo sa tak a to z pohľadu radového zamestnanca hodnotím za rok 2011 kladne, i keď za tých 500-600 €, ale predsa nám zatiaľ zostala práca, prácu ktorú máme radi a berieme za túto prácu mzdu a nie sme odkázaní na podporu v nezamestnanosti.

Pavel Uhrík

Akcie lesnej pedagogiky vlni pritiahli pozornosť rekordných 44.337 detí

Spoznávanie zvierat, stromov, vychádzky do prírody, ale aj základy práce lesníkov a pochopenie súvislostí života v prírode, to všetko a ešte oveľa viac vlni ponúkli vyškolení lesní pedagógovia podniku LESY SR rekordnému počtu 44.337

detí zo základných a materských škôl celého Slovenska. Počet detí zapojených do akcií oproti roku 2010 vzrástol o viac ako polovicu. Lesná pedagogika sa po nemesných začiatkoch v roku 2004 stala neoddeliteľnou súčasťou environmentálnej výchovy na mnohých základných školách.

„Lesnú pedagogiku vnímam ako nástroj na zoznámenie detí s prácou lesníka. Tieto informácie sa napokon prostredníctvom detí dostávajú aj k starším generáciám,“ povedal jeden z najkúsenejších a služobne najstarších lesných pedagógov podniku, generálny riaditeľ Igor Vizslai.

Viac ako sto lesných pedagógov Lesov SR vlni pripravilo pre deti 593 vychádzok do lesa a spestrilo súťažami a zážitkovým učením o prírode ďalšie desiatky hromadných akcií. Lesných pedagógov bolo možné stretnúť okrem iného aj na Lesníckych dňoch v Bratislave, Zvolene a v Košiciach, na Dni stromu v Čiernom Balogu, ale napríklad aj pri odovzdávaní vianočných stromčekov v detských domovoch či pri výsadbe miniarborét v rámci akcie Stromy poznania.

Lesná pedagogika sa začala rozši-

rovať v nemecky hovoriacich krajinách od polovice 80-tých rokov minulého storočia. Na Slovensku sa jej história počíta iba na niekoľko rokov. Celkovo sa počet vyškolených lesných pedagógov pohybuje okolo čísla 200, z nich viac ako polovica pracuje v Lesoch SR. Deťom sa títo nadšenci venujú zväčša v svojom voľnom čase a bez nároku na odmenu. Za posledných šesť rokov navštívilo akcie lesných pedagógov podniku viac ako 160.000 detí.

-vr-

Výzva

k podaniu návrhu na udelenie „Ceny Technickej univerzity vo Zvolene“

Pri príležitosti 250. výročia vysokokoľského technického štúdia na Slovensku, 205. výročia vysokokoľského lesníckeho štúdia na Slovensku a

60. výročia založenia Vysokej školy lesníckej a drevárskej, od roku 1992 Technickej univerzity vo Zvolene, rektor TU vo Zvolene udelí na akademickej slávnosti dňa 11. septembra 2012 „Cenu Technickej univerzity vo Zvolene“. Cena sa udeľuje raz za päť rokov ako osobitný prejav uznania jednotlivcom alebo kolektívom za:

- významný prínos v rozvoji vedeckého poznania v lesníctve, drevárstve, ekológii a environmentálnej technike,
- významné zásluhy o rozvoj lesníckeho a drevárskeho vysokého školstva, ekologického a environmentálno-technického vzdelávania,
- významné zásluhy o rozvoj výskumu v lesníctve, drevárstve, ekológii a environmentálnej technike,
- realizovanie výsledkov lesníckeho, drevárskeho, ekologického a environmentálno-technického výskumu v praxi.

V súlade so Štatútom „Ceny TU vo Zvolene“ návrhy na udelenie ceny je potrebné predložiť na Rektorát TU vo Zvolene, T. G. Masaryka 24, 960 53 Zvolene najneskôr do 15. mája 2012. Štatút Ceny je verejne prístupný na webovej stránke www.tuzvo.sk. Návrh na udelenie Ceny musí obsahovať profesijný životopis, písomné zdôvodnenie a oblasť, v ktorej má byť ocenenie udelené.

prof. Ing. Ján T u č e k, CSc.
rektor TU vo Zvolene

Medzinárodné stretnutie lesných pedagógov

Koncom októbra sa vo Zvolene zišli lesní pedagógovia zo siedmich krajín a Slovenska, aby si na pravidelnom stretnutí vymenili najnovšie skúsenosti z práce s deťmi. Stretnutie, počas ktorého lesní pedagógovia z Rakúska, Poľska, Španielska, Fínska, Nórska, Česka a Švajčiarska a Slovenska navštívili aj Lesnícke a drevárske

múzeum vo Zvolene či Bystriansku jaskyňu, organizovalo Národné lesnícke centrum vo Zvolene. Zahraniční hostia sa na krátky čas zastavili aj na Generálnom riaditeľstve Lesov SR v Banskej Bystrici, kde ich generálny riaditeľ Igor Vizslai obznanil s históriou aj súčasnosťou lesnej pedagogiky v štátnom podniku.

-vr-

Spolupráca PL-SK pri realizácii mikroprojektov ZPC Katowice

Asi nikomu by nemalo byť ľahostajné, čo si o nás spoločnosť myslí. O lesníkoch, poľovníkoch a obhospodarovateľoch lesov ako takých, preto bol vytvorený pri Lesoch SR nástroj na pozdvihnutie verejnej mienky a to lesná pedagogika. Jej cieľom je ukázať ľuďom našu prácu, jej dôležitosť a potrebu lesníkov v trvalo udržateľnom obhospodarovaní lesa. V rámci európskeho fondu regionálneho rozvoja je možnosť vytvárať mikroprojekty zamerané na cezhraničnú spoluprácu. Naším cieľom je vytvoriť interaktívnu audiovizuálnu miestnosť v budove Prefektúry v Oravskom Podzámku. Oravský Podzámok bol historicky spojený s lesníctvom na Orave, aj dnes tu sídli Lesná správa Oravský Podzámok. Vždy je lepšie raz vidieť, ako stokrát počuť a preto sme navštívili kolegov v Nadlesníctve v Katowiciach, ktorá má edukačnú miestnosť na veľmi vysokej úrovni. V nadlesníctve Katowice sa stretol tím ľudí, ktorí sa rozhodli vytvoriť edukačnú miestnosť, pomocou ktorej chcú ukázať prácu lesníkov. Samotné mesto Katowice má 350 tisíc obyvateľov, ale samotná katowická oblasť okolo 1,5 mil. Nadlesníctvo obhospodaruje 7 tisíc ha prevažne mestského lesa a potreba informovať verejnosť o lesníckej činnosti vznikla sama z prevádzky. Edukačnú učebňu majú vytvorenú v pivničných priestoroch nadlesníctva, kde je päť malých miestností spojených do kruhu. Na jednu prezentáciu je možný

maximálny počet ľudí 28, čo je limitovaná veľkosťou miestnosti. Malé priestory sa môžu zdať ako značná nevýhoda, ale dodáva to nezameniteľné čaro samotným prezentáciám. Prezentácie sa začínajú v malej miestnosti, kde sa automaticky ztvoria dvere a zhasne sa svetlo. Za sprievodu klasickej hudby sa zablýska a zahrní tak silno, že sa otriasa aj podlaha, pustí sa jemná vodná hmla, ktorá dodáva atmosféru letnej búrky. Nasleduje postupné osvetľovanie exponátov lesných zvierat, ktoré sú vo vitrínach za bezpečnostným sklom. Vždy na začiatku je návštevníkom povedané, že toho čo je za sklom sa dotý-

kať nemôžu, ale čo nie je, toho sa je možné dotýkať. Táto informácia u detí vzbudí vždy veľký záujem a zároveň to znamená, že to nie je múzeum. Po ukážke jednotlivých zvierat, o ktorých sú vždy podané základné informácie sa presunieme do úzkej chodby, v ktorej je história Nadlesníctva Katowice a na stenách sú umiestnené podložky s preparátmi kožušín jednotlivých zvierat. Tieto nie sú za sklom a to znamená, že sa ich môžeme dotýkať, to u detí vzbudzuje veľký záujem a naučia sa, akú srst majú jednotlivé druhy zveri v

ich okolí. Pokračujem k ukážkam lesného vtáctva, kde sú postupne predstavované jednotlivé druhy a vždy je pustený aj spev vtáctva. Nasleduje miestnosť s historickými predmetmi používaných pri výkone práce lesníkov. Návštevníkom je vysvetlená koncepcia poľovníctva, jeho úlohy pri starostlivosti o zver a potreba regulovania počtu zveri. V malej chodbe je umiestnená ukážka s produktmi civilizácie, ktoré nám les znečisťujú a poškodzujú ovzdušie. Nasleduje posledná miestnosť, ktorá ukazuje moderné postupy lesníckej činnosti. Prezentácia začína zalesňovaním, kde sú vysvetlené základné princípy a ciele, pokračuje výchovou až k ochrane lesa. Nakoniec je poukázané na ťažbu dreva, jej potrebu a význam pre spoločnosť. Vždy je prízvukovaná obnova porastu a skutočnosť, že za jeden vyťažený strom je do lesa vkladané niekoľko desiatok sadeníc, aby bola zachovaná obnova porastu. Súčasťou ukážky je aj možnosť praktického odskúšania nosenia pilčickej prilby a motorovej píly, čo u detí vzbudzuje veľký záujem. V areáli nadlesníctva je aj mini silvárium, náučný chodník s interaktívnymi tabuľkami, ukážkou včelárstva, chovu rýb a možnosť posedenia v priestrannom altánku s otvoreným ohňom. Na koniec je ešte potrebné dodať, že všetky popisy sú vyrobené aj v Braillovom písme.

Martin Lazorik

Storočnica popredného slovenského lesníka Františka Papánka

(1912 Budapešť – 1995 Zvolen, Sliač)

S menom profesora Ing. JUDr. RNDr. Františka Papánka je spojená variabilita vývoja slovenskej spoločnosti počas celej existencie Československej republiky, vrátane jej politických excesov.

Narodil sa v predvečer rozpadu európskej mocnosti Rakúsko – Uhorska v Budapešti 25.3.1912, na Györi út, kde v tom období jeho otec (JUDr. Ján Papánek) pracoval na Ministerstve národnej obrany, ako ministerský radca - ale rodák bol z Prešporku, budúcej Bratislavy. Matka (Miluše Suchánková) bola kultivovaná dcéra lesného správcu v Kašperských horách na Šumave, ovládala nemčinu, francúzštinu, ruštinu a maďarčinu. Obaja rodičia dobre ovládali hru na klavír. Takto sa aj zoznámili – keď raz v Prešporku na Goetheho (budúcej Gorkého) ulici hrali u príbuzných štvorročnú hru na klavíri.

Na jar roku 1917 v dôsledku zlej zásobovacej situácii v Budapešti otec presťahoval rodinu do neďalekého Isaszegu, kde malý František začal chodiť do školy. Už tu sa prejavilo jeho nadanie, pretože 4 ročnú ľudovú školu absolvoval za 3 roky. V dôsledku povojnového chaosu a krátkeho nástupu bolševikov k moci v Maďarsku, rodina emigrovala a cez krátky pobyt v Prahe zakotvila v roku 1921 vo Viedni, kde žili na Staudgasse 88. Vo Viedni František pokračoval v školskej dochádzke na gymnáziu Deutsche Mittelschule. Napriek počiatočným problémom s nemčinou o chvíľu sa stal primusom triedy, exceloval aj z latinského jazyka. Po preložení otca do Bratislavy a vidiny sťahovania, nastal opäť jazykový problém a tak aby František pochopil slovanský jazyk, prestúpil vo Viedni do českého gymnázia, kde sa vzápätí stal tiež najlepším študentom aj zásluhou matky, ktorá ho cibrila i v češtine i francúzštine. V roku 1927 sa rodina definitívne presťahovala loďou do Bratislavy. Otec kúpil tzv. Ekhartove pozemky (medzi Horským parkom a Kalváriou) kde postavil dom, ktorý sa nadhlo stal Papánkovským sídlom. V Bratislave mal napodiv Papánek prvýkrát problém s jazykom – slovenčinou, na ktorú si nevedel po zvládnutej češtine zvyknúť. Ako sám píše bolo to dané aj tým, že profesori rozprávali česky, spolužiaci tiež po slovensky dobre nevedeli a teda nebol motivovaný hovoriť po slovensky. Tu tiež pripomína svoj rakúsko-uhorský pôvod: jeden starý otec bol typický prešpurák (slovensko-nemecko-maďarský), stará matka Maďarka, druhý starý otec bol Čech a stará matka Nemka.

Keď v Bratislave Papánek končil v roku 1930 gymnázium, bol v jeho veku vedomostne nadpriemerný, napr. už rok pred maturitou, ako 17 ročný mal v bratislavskom rozhlase prednášku o paneurópskej myšlienke. V štúdiu pokračoval

Čerstvý lesný inžinier v Brne-1938.

na Právnickej fakulte Univerzity Komenského, na ktorej bol promován v roku 1934. Postupne – vďaka skautingu, neskôr Woodcraftu sa dostáva k prírode, ale aj zásluhou Ernesta Thompsona Setona si začína uvedomovať svoju lásku a vzťah k prírode. Začína študovať botaniku, mineralógiu, zoológiu i ornitológiu. Čo je ale zaujímavé už v tomto rannom období začína inklinovať k socializmu a komunizmu, najmä zásluhou autorov ako boli Max Hodan a Bernard Shaw. Aby tých jazykov, ktoré ovládal nebolo málo, matka mu ešte zaplatila učiteľa ruštiny u ukrajinského emigranta, ktorý sa postupne stal ich rodinným priateľom. A práve tento emigrant (Leonid Markovič) bol tým rozhodujúcim činiteľom, ktorý - na základe inklinovania Papánka k prírode – ho nahovoril po ukončení Právnickej fakulty na ďalšie štúdium lesného inžinierstva na Lesníckom odbore Vysoké školy zemédelskej v Brne. Vzhľadom k tomu, že mu započítali do štúdia dva semestre z Právnickej fakulty, štúdia mu trvali len tri roky a roku 1938 bol už lesným inžinierom. Súčasne však robil rigorózne skúšky na Právnickej fakulte v Bratislave. Ako prvák na lesníckej fakulte už bol doktorom práv, čo mu pridalo na vážnosti u profesorov na lesníckej fa-

kulte. V 3. a 4. ročníku lesníckeho štúdia zastával miesto demonštrátora na Ústave dendrológie. Tento ústav sa stal dejiskom výsledkov jeho paleontologických a archeologických výskumov (pomocou uhlíkovéj metódy) z Jánošíkovej jaskyne v Súľovských skalách. Tu sa spriatelil aj s vtedajším asistentom ústavu Dr. Aloisom Zlatníkom. Svoje ľavicové postoje mu spôsobili nemalé problémy na fakulte, ale odborné vedomosti mu upevnili otrásenú pozíciu. Počas štúdia opakovane len jednu skúšku – anorganickú chémiu. V Brne ovládol tiež ďalší svetový jazyk – angličtinu. Okrem lesného inžinierstva tu obhájil aj doktorskú dizertáciu pod názvom „Štúdia o slovenských lesoch v dobe poľadovej“ a v roku 1939 bol promován na doktora technických vied. Túto promóciu však vykonal už vo vojenskej uniforme, na ktorú dostal dovolenku od pluku protiletadlového delostrelectva č. 153 v Bratislave. Onedlho vznikol Slovenský štát, ale Ministerstvo hospodárstva ho „vyreklamovalo“ pre svoje potreby a tak Papánek prvýkrát nastupuje do civilného zamestnania a to priamo na Ústredné riaditeľstvo štátných lesov a majetkov do Bratislavy. Vzápätí však dostáva povolávací rozkaz k protiletadlovému delostrelectvu proti poľskému ťaženiu - na Spiš. Táto vojnová epizóda bola však krátka a nato sa Papánek vra-

Čatár ašpirant 1939.

Ako ústredný riaditeľ Štátnych lesov-1950.

cia do Bratislavy. V roku 1940 na vlastnú žiadosť odchádza z Ústredného riaditeľstva Štátnych lesov a majetkov na Správu lesov Brod v Žarnovici ako zástupca vedúceho správy a o rok v máji 1941 sa stáva prednostom Správy štátnych lesov vo Svätom Antone. V tom istom roku sa oženil s Lidou Organíkovou, ktorá bola jeho o 10 rokov mladšou susedou z Bratislavy. Kancelária správy bola v coburgovskom kaštieli v ktorom ešte v južné a východné krídlo obýval bulharský cár Ferdinand Coburg so svojim personálom a Madame Haberbosch. A paradoxne pod jeho strechou začína Papánkova spolupráca s miestnymi komunistami, konkrétne s ich vodcom Ladislavom Exnárom, tu vstúpil aj do Komunistickej strany. V roku 1944 sa pridal k povstalcovi SNP, stal sa predsedom revolučného Okresného národného výboru v Banskej Štiavnici, dobrovoľníkom československej armády v Banskej Bystrici a paradoxne i zajatcom a neskôr tlmočníkom Červenej armády.

Po vojne sa stal lesným radcom a námestníkom ústredného riaditeľa Ústredného riaditeľstva štátnych lesov a majetkov v Bratislave. Aktívne i publikačne ako komunista podporoval nástup novej ideológie k moci. V roku 1946 vykonal trojmesačnú študijnú cestu do USA, po jej návrate bol menovaný mimoriadnym profesorom lesnej ekonomiky a vzápätí v roku 1947 nastúpil v tejto funkcii na Vysokú školu poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva do Košíc. Pripravil knihu „Lesné hospodárstvo v USA“, ktorá vyšla v roku 1948 v Košiciach a ktorá bola prvým podnetom k neskoršej politickej šikane prof. Papánka.

V roku 1948, deň po Víťaznom februári prevzal vedenie nového podniku Štátne lesy v Bratislave. Začínajúce politické strety a rozpory (ako píše vo svojich spomienkach) medzi teóriou marxizmu a politickou praxou spôsobili, že v roku 1950 je z pozície oblastného riaditeľa Štátnych lesov odvolaný a vracia sa do Košíc na vysokú školu. Ale politické paradoxy pokračujú: začiatkom školského roku 1950/1951 ho prezident republiky Klement Gottwald vymenoval za rektora Vysokej školy poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva v Košiciach. S jeho menom je spojené aj sťahovanie vysokej školy v roku 1952 do Zvolena, kde pokračoval

vo funkcii rektora.

V týchto rokoch bol aj vedúcim redaktorom časopisu Polana (1945 – 1950), hlavným redaktorom Lesníckeho časopisu SAV (1955 – 1959) i členom redakčnej rady časopisu LES (1955 – 1957). V tomto období bol tiež autorom prvých príručiek o lesníckej ekonomike (1946, 1955).

Následné materiálne i personálne ťažkosti fungovania vysokej školy vo Zvolene podmienili situáciu, že Papánek sa opäť stáva terčom straníckych kádrovčikov, silnejúca ideologická činnosť strany a zamietnutie jeho ďalšej doktorskej dizertácie už len spustil lavínu k tomu, že v lete roku 1955 sa vzdáva funkcie rektora a pokračuje v práci na škole ako prvý vedúci Katedry lesnej ekonomiky. To ale tiež netrvalo dlho a z rovnakých dôvodov na jeseň roku 1958 dáva na škole vynútenú výpoveď. Približne 8 mesiacov je bez práce a v roku 1959 sa stáva zamestnancom Lesprojekty vo Zvolene na odbore rajonizácie a využitia zásob dreva.

Rektor VŠPaLI v Košiciach 1950-52.

V období politického oteplenia sa mu podarí dostať menovací dekrét od FAO na prácu experta lesného ekonóma pre Irán, kde na jeseň roku 1967 odchádza. Pobyť v Iráne trvá až do mája roku 1970. Jeho poslaním v Iráne bolo zistenie súčasnej i perspektívnej produkcie dreva, vrátane spotreby jeho potreby v zameralí na riešenie ekonomických problémov tejto vtedy rozvojovej krajiny.

Po návrate domov už jeho odbor na Lesprojekte bol zrušený a tak prijíma ponuku riaditeľa Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene do oddelenia lesotechnických meliorácií, kde v roku 1971 nastupuje a dostáva riešiť úlohu „Predbežná rajonizácia lesov podľa prevládajúcich funkcií“. Po roku 1976 prichádza úloha „Výskum funkcií lesa a zásad optimálneho spôsobu obhospodarovania lesov s integrovanými funkciami“, v roku 1979 „Výskum rekreačnej a liečebnej funkcie lesa s odôvodnením zásad hospodárenia za účelom uplatnenia týchto funkcií“. Výskum ukončil obhajobou úlohy „Rámcové hospodárske smernice pre

uplatnenie integrovaných funkcií lesa“ v roku 1980 už ako dôchodca. V dôchodku sa snažil byť ešte užitočný, preto občas vypomáhal na Vysokej škole na Katedre svetového lesníctva a drevárstva, vyučoval portugáľčinu v postgraduálnych kurzoch, súkromne učil angličtinu, nemčinu, španielčinu, občas prednášal o funkčne integrovanom lesnom hospodárstve, ale najmä hodne publikoval. Zúčastňoval sa medzinárodných konferencií a sympózií, ale najmä si vynahrádzoval s manželkou cestovanie po svete čo mu svojho času politický režim nedovolil.

Napriek sústavným potyčkám a nedorozumeniam s komunistickou stranou, nikdy ho z nej nevytlúčili (zrejme k tomu prispel pobyt v Iráne počas „vylučovacieho“ obdobia rokov 1968 – 1970). Vystúpil z nej sám až v roku 1989. Sám o svojom životnom probléme píše nasledovné: „Zo zástancu komunizmu, ktorým som kedysi bol, som sa stal jasne vidiacim a slobodne mysliacim človekom, zbavených posledných ilúzií.“

Prvý infarkt myokardu mu diagnostikovali v roku 1987, ale poľavením životného tempa sa z toho na pár rokov ešte dostal. Posledný úder srdčej slabosti v septembri 1995 však už neprekonal a 25.9.1995 nadržanom vo zvolenskej nemocnici skonal ako 83 ročný.

Papánekov život, napriek úžasnej životnej energii a nepopierateľnej pozitívnej genetickej dispozícii nebol jednoduchý. Všetci máme svoju povahovú pečať, vystupovanie. On sám sa charakterizoval takto: „V dôsledku svojej uzavretej povahy a príkreho vystupovania mám ťažkosti v styku s ľuďmi“. Áno, bola to skutočne pravda, navyše umocnená panujúcim režimom keď za každé priame otvorené slovo nasledoval krutý postih.

Napriek všetkému - alebo práve preto - Papánka musíme radiť k primatom slovenského lesníctva, pretože doň vtlačil nezmazateľnú stopu výsledkami svojej práce, ako organizačnej, riadiacej, pedagogickej ale najmä publikačnej nielen doma, ale aj reprezentačnej v širšom zahraničí.

Moja generácia lesníkov má o Papánkovi a jeho diele ešte pomerne dostávajúce informácie nato, aby sme vedeli čo tento človek vykonal pre slovenské lesníctvo a ochranu prírody a má preto náš obdiv. Otázkou ostáva, čo vie o ňom dnešná generácia lesníkov, ktorá s nim už osobne do kontaktu neprišla, resp. sa nedostala k jeho početne bohatým prácam. Ak k tomu pripočítame dnešnú absenciu histórie v školských lesníckych osnovách prideme k nelichotivému záveru, že históriu, osobnosti, dejiny lesníctva si musíme pripomínať všade tam kde sa to len dá, lebo iný zdroj poučenia o minulosti nemáme. A jeho storočnica je práve tá príležitosť, kedy sa môžeme dozvedieť o tomto vzácnom človeku viac – ale aj o neľahkej dobe v ktorej žil a v ktorej sa nebolo ľahké orientovať tak, aby si človek zachoval nielen svoju dôstojnosť, ale aby mohol aj odborne tvoriť a pracovať.

Viliam Stockmann

Pracujem ako vedúci LS Tornaľa, OZ Revúca, kde hospodárime na 7077,39 ha lesnej pôdy. Z hľadiska hospodárskeho spôsobu prevláda podrastový hospodársky spôsob a z pohľadu drevinového zloženia prevládajú porasty so zastúpením cere, hraba a duba, ihličnany iba v niektorých porastoch tvoria prímes do 25%. Keďže našou snahou bolo vždy zachovať aspoň takýto podiel ihličnanov, ktorý sa z rôznych dôvodov v minulosti nepodarilo holorubným hospodárskym spôsobom docieľiť, v roku 2006 sme sa rozhodli, že na území génovej záklane pre borovicu lesnú založíme objekt „Pro Silva Držkovce“. Naším cieľom pri založení objektu Pro Silva bolo zvýšiť hodnotový prírastok jednotlivých drevín a hlavne zachovanie

genofondu borovice lesnej prirodzenou cestou, pretože práve prirodzená obnova je základným predpokladom trvalosti a dynamicko vyváženosti lesného spoločenstva.

Objekt Pro Silva Držkovce sa nachádza na území lesnej správy Tornaľa, v oblasti Revúckej vrchoviny a bol vytvorený na výmere 236,15 ha. Toto územie je charakterizované priemerným sklonom okolo 15 % a rozpätím nadmorskej výšky 250 – 280 m.n.m, pričom prevládajúcou expozíciou je SV. V drevinovom zložení dominuje HB (41 %), BO (22 %), CR (16 %) a DB (13 %), ktoré rastú na štrkopieskovom a ílovitom podloží. Viac ako polovicu výmery tvoria etážové porasty V. a VI. vekovej triedy. Časť týchto porastov bola rozpracovaná v rokoch 1997-2006 maloplošným holorubom v pásoch na dve výšky porastu, pričom intenzita zásahu predstavovala 30%. Porasty rýchlo zaburinili, alebo vznikali hustý nálet hraba a nám neostávalo nič iné len umelo zalesňovať dubom a borovicou. Nasledovalo obrovské úsilie o záchranu umelej obnovy, neustále doplňovanie, nutná vysokonákladová starostlivosť o mladé lesné porasty. V porastoch sme napriek úsiliu často nedokázali dosiahnuť dostačujúci podiel týchto drevín, preživala len prirodzená obnova borovice, ktorá sa objavovala na okrajoch rubu na rozrušenej pôde lesnými mechanizmami.

Všetky tieto poznatky a skúsenosti nás podnietili k rozhodnutiu, že je nutné zmeniť prístup k obhospodarovaniu porastov so zastúpením BO. Rozhodli sme sa o jemnejšie postupy, ktoré vám opíšem v konkrétnom dieľci 440, kde sa to naše úsilie už začína ukazovať. V roku 2007, pred začatím obnovy sme v poraste vytvorili priestorový poriadok jeho rozčlenením

Za prírode blízkym
hospodárením
v lese

Nechajme sa viesť prírodou - nemôže nás pomýliť

približovacími linkami (šírka 3 m) na pracovné polia o šírke 30 m – 40 m. Po rozčlenení porastu sme ťažbový zásah sústredili po celej ploche porastu na uvoľnenie korún najkvalitnejších jedincov borovice a na odstránenie nekvalitných jedincov hlavne v strednej vrstve u drevín cere, hrab, osika za tým účelom, aby sme zabezpečili dostatočný prísun svetla do porastu. Prvým zásahom sme na ploche skupín veľkosti do 0,20 ha odstránili 10 % z celkovej zásoby porastu, čím sme znížili zakmenenie z 0,7 iba na 0,6 z toho dôvodu, že sa dielec nachádza v sít 2306, 2307, 2309 (sprašové bukové dúbavy), kde vplyvom silného prerušenia zápoja hrozí nadmerný výskyt trávovitých druhov rastlín ako sú Carex, Calamagrostis a Luzula, ktoré sťažujú prirodzenú obnovu. Vplyvom optimálne zníženého zakmenenia sa v dieľci vytvorili vhodné pôdne a mikroklimatické podmienky, ktoré umožnili klíčenie a ujímanie náletu borovice. Keďže pri obnove borovice súčasne nastala aj obnova hraba a jej následná agresívna expanzia, čo spôsobilo zánik juvenilnej fázy, tak sme pristúpili k vytvoreniu vhodných podmienok na zabezpečenie ďalšieho klíčenia a ujímania náletu. Preto dva roky po vykonanej ťažbe sme narušili pôdny kryt, nakopali sme plôšky o rozmere 100x100cm nepravidelne rozmiestnené po ploche porastu. A skutočne po tomto zásahu sa na týchto plôškach začalo objavovať zmladenie borovice. Keďže borovica je náročná na prísun dostatočného množstva svetla, potrebovali sme jej túto geneticky danú potrebu zabezpečiť. V obnovovaných porastoch pod clonou materského porastu sme vykonali číšku s pozitívnym výberom, kde sme sa zamerali na rozšírenie životné-

ho priestoru borovice odstránením jej konkurencie – hrabového náletu.

V ďalšom ťažbovom zásahu, ktorý sme vykonali v roku 2009 (s dobou návratu 2 roky) sme na obnovovanej ploche znovu odstránili 10 % z celkovej zásoby porastu, čím sme zabezpečili ďalší prísun svetla do porastu a tým sme vytvorili dobré predpoklady na odrastanie už vyklíčených semenáčikov. Už koncom roka 2009 zmladenie hraba miestami dosahovalo parametre, ktoré značne presahovalo výšku borovicového náletu, tak sme na jar roku 2010 vyskúšali staronovú formu jej ošetrovania - okopávanie. S touto formou ošetrovania máme zatiaľ najlepšie výsledky, lebo zásah, ktorý sme takto vykonali aj v roku 2011, bol z hľa-

diska odstránenia konkurenčného hraba z blízkosti borovicového náletu najefektívnejší (hrab sa odstránil aj s koreňmi). Efekt okopávania pretrváva aj v ďalšom roku a nie je potrebné každoročne vysekávanie, ktorého účinok je len krátkodobý.

Samozrejme, že ťažbový zásah sa uskutočňuje po celej ploche porastu, nie len so snahou zachovať kvalitný genofond borovice, ale zvyšovať kvalitu produkcie ostatných drevín a budovať viacvrstvovú štruktúru porastu a skupinovej forme. Týmto spôsobom sme rozpracovali ďalšie 4 porasty a doteraz sme nezalesnili ani jednu sadenicu. Nutná je však ochrana zmladenia v prvých rokoch. V ďalších zásahoch nebudeme rozpracované skupiny cielene dorúbavať, ale pozitívne ovplyvňovať rast ostávajúcích stromov v celom poraste. Jemnejším spôsobom hospodárenia sa zjavne dosahuje vyššie zastúpenie nielen borovice, ale aj veľmi kvalitného duba a ostatných drevín, prispievame tak k tvorbe pestrého lesného spoločenstva s prímiesou buka, lipy, jelše.

Začínali sme „s malou dušou“, ale zatiaľ sa zdá, že smer je správny, musíme však stále pozorovať prírodu a nechať sa ňou viesť. Cesta nie je ľahká, vyžaduje si veľa času i úsilia popasovať sa aj so zvýšenou náročnosťou na prípravu pracoviska a hlavne ťažbu, ktorá doteraz nie je ohodnotená vyššie ako bežná ťažba.

Rád by som poďakoval všetkým svojim kolegom, ktorí sa od začiatku aktívne podieľali na formovaní objektu Pro Silva Držkovce. Dúfam, že naša práca nevyjde nazmar a podarí sa nám zachovať pre našu budúcu generáciu aspoň také porasty, aké sme od predkov zdedili my.

Ing. Zsolt Söbök

	rozpustia	popísanie	elipsovité krivka	začiatok tajničky	ženské meno				
spinka									
výrobky na predaj									
ovynie pášom									
letec starorímske peniaze									
Pomôcky: réť, keep, lema, Nara	ženské meno	koniec tajničky	krytá ochodza	starý stroj (pejor.)	zvýšený tón A masťné zeminy	MPZ Ukrajiny sečnica, po česky			
ukoná sa						spotrebné družstvo (skr.) pohonič			ženské meno
nánosy						držať, po anglicky perečník (zastar.)			
aromatické výlučky vorvaňov						časť ban. chodby kričala (expr.)			
Pomôcky: ambit, cista, počva	elegancia (hovor.) praskol, pukol				mám prejav čes. mužské meno				
epocha triasu				bankovky a mince český súhlas					
citoslovce odfukovania			2. časť tajničky filmovací prístroj					otravné látky (skr.) nástroj na dlabanie	
pukal (expr.)						duá, po česky nádoba na šperky			
ťažné žrde na vozoch				skr. rádiodokátora aniz, po česky		značka chlôru tvrdé cukríky			mesto v Japonsku južný Slovan (hist.)
výpomocná poučka					stúpenci arianizmu opytov. zámeno				
hlas hada		lesný ulitník tlak krvi (skr.)				zvýšil sa kód O-mánu			
3. časť tajničky									
mrvne upadnem								značka argónu	

Zasmejte sa

- Čo dnes pijeme?
- Suché šampanské...
- Tak nasyp aj mne!

Prišiel americký prezident za najstarším a najmúdrejším indiánskym náčelníkom do rezervácie na poradu. Pýta sa ho:

- Povedz, múdry náčelník, akým otázkam by som mal venovať najväčšiu pozornosť?
- Ja by som na tvojom mieste, veľký prezident, najviac pozornosti venoval imigračnej politike. My sme to svojho času značne podcenili...

Hovorí Fero Mare:

- Marka, ty radost moja, ženuška moja milená, podaj mi, prosím ťa, kabát...
- A kde že je tvoj kabátik, kocúrik môj? - opytuje sa Mara.
- Bude v chodbe, mačička moja. Tam som ho musel v noci zohodiť, keď si ma bila válkom za neskorý návrat domov...

Piješ?

- Ak je to otázka, tak nie. Ak je to návrh, tak áno!

Fero dostal od Mary na narodeniny dve kravaty. Jednu z nich si ihneď aj uviazal na krk. Mara na to podráždene reaguje:

- Teba sa tá druhá nepáči?!?! Čóó?!?!

Pýta sa ježko zajaca:

- Prečo máš také krátke uši?
- Lebo som romantický. - odvetí zajko.
- A čo to má s tým spoločné?
- Raz som sa tak započúval do spevu slávika, že som nepočul kosačku...

Uveríte?

Inovácie v drevárskom výskume pokračujú.

Tradícia výroby ohýbaného nábytku sa rozvíja už niekoľko storočí a na území Rakúskej monarchie ju rozvinul Michael Thonet (1796 – 1871). Postupom času sa technológie zdokonaľovali, no výskum sa sústredil výhradne na sekundárne spracovanie dreva. Spolupráca juhokórejských drevárov s lesníkmi však priniesla úplne nové prístupy, pri ktorých sa drevo do žiadaných tvarov vytvára už v priebehu rastu. Lesníci si od experimentu sľubujú vyššie ceny dodávaného dreva, drevári zasa úsporu nákladov pri opracovaní. „Problém je zatiaľ s koordináciou výrobného programu firiem. Musia si totiž plánovať množstvá a druhy výrobkov dvadsať až tridsať rokov dopredu,“ poznamenal jeden z autorov projektu Pak Ki- Sen.

Rubrika pripravuje Ferko Tárjako

Naše zariadenia

Chata Rybná – Poľovný dom

Milan Longauer

V turistickej oblasti v Národnom parku Malá Fatra, asi 5km od známej obce Rajecká Lesná smerom na sedlo Pod Úplazom, nájdete ubytovacie zariadenie Rybná. Pomerne priestraná chata má kapacitu 8 lôžok (2x2, 1x4). Vybavenie tohto zariadenia elektrina, teplá voda, sporák, ústredné kúrenie, splachovacie WC, sprcha, kuchyňa, chladnička poskytuje štandardné podmienky pre ubytovateľov.

Exteriér chaty dopĺňa vonkajšie sedenie. Atraktívne prostredie možno využiť v letných mesiacoch na turistické vychádzky. V zime je možné využiť lyžiarsky vlek v neďalekej Rajeckej Lesnej. Lyžovanie a pobyt v tomto malebnom údolí vám prinesie zážitok aj z množstva aktivít, ktoré tu môžete objaviť. Svah s umelým zasnežovaním, večerné

lyžovanie, snowboardový park, ľadová plocha, paintbalový areál. Obec leží v južnej časti Rajeckej doliny obkolesená lesmi Lúčanskej Malej Fatry a Strážovských vrchov. Známa je už z minulosti ako vyhľadávané mariánske pútnické miesto. Dnes najmä vďaka Slovenskému betlehemu, najväčšiemu pohyblivému drevenému betlehemu na Slovensku.

Lyžiarske vleky nájdete aj v Čičmanoch (12 km). Táto obec je zaujímavá unikátnou starobyľnou architektúrou, pre ktorú sú typické maľované zrubové drevenice. Aby sa táto kultúra zachránila a uchovala aj pre ďalšie generácie, bola časť obce v roku 1977 vyhlásená za pamiatkovú rezerváciu ľudovej architektúry.

Archeologické nálezy a v posledných rokoch podniknuté výskumy dokazujú, že rajecká dolina bola osídlená už v predhistorických dobách. Najstaršia písomná pamiatka - historický údaj o Rajci - je z 12. storočia. Kráľ Béla III. vydal v roku 1193 listinu, v ktorej sa Rajec prvýkrát spomína pri vytyčovaní hraníc majetku darovaného kráľom ako possessio Raich. Prvá písomná zmienka o Rajci ako meste pochádza z roku 1397. Farský rímskokatolícky kostol je jednou z najstarších a najvýznamnejších stavebných pamiatok Rajca. Stojí excentricky od námestia, v juhovýchodnej najstaršej časti mesta, pod cintorínskym kopcom. Stred mesta tvorí historické štvoruholníkové námestie, do stredov ktorého ústia vždy dve ulice zvierajúce pravý uhol.

Toto dominantné, pravidelné námestie so sieťou ulíc vybiehajúcich z jednotlivých zasunutých nároží vznikalo v 15. a 16. storočí. V 16. storočí vznikla i hlavná stavba námestia - radnica. Je pôvodne renesančná jednoposchodová stavba prístupná zo všetkých strán. Otvorené arkády slúžili ako trhovisko. Na poschodí boli administratívne miestnosti mestskej rady. Po najnovšej rekonštrukcii v roku 1992 sú arkády zasklené a radnica slúži ako obradná, koncertná i výstavná sieň. Na námestí sa zachoval klasicistický stĺp so sochou Svätej Trojice. Bol

postavený zo štedrých darov občanov v roku 1818. Na piedestáli sa nachádza reliéf sv. Floriána, patróna hasičov. Ďalšia významná pamiatka je socha sv. Jána Nepomuckého vytesaná z kameňa. Dodnes krásli areál kostola, kde bola v roku 1976 natrvalo umiestnená. Začiatky remeselnej výroby v Rajci sa strácajú v najďávnejších dobách. Mestečko Rajec bolo už v stredoveku významným strediskom remeselníckeho života. Jedným z remesiel, ktoré sa stalo trvalou súčasťou histórie Rajca a neodmysliteľne ku nemu patrí, je rezbárske remeslo. Je v ňom množstvo umenia, pokory a sústredenia, množstvo známych i neznámych majstrov. Najstaršie stopy po remeselnom rezbárstve v Rajci nachádzame v listinách z roku 1772.

Receptár

Bažant s hríbovou omáčkou

Suroviny: 1 bažant, 5 dkg slaniny, 10 dkg masla, 2 cibule, 1 dl červeného vína, soľ, anglická slanina na obalenie bažanta, 30 dkg čerstvých alebo mrazených hríbov, 4 lyžice smotany, 1 lyžica hladkej múky

Príprava: Umytého bažanta osolíme (aj z vnútra) prepiškujeme a zabalíme do anglickej slaniny. Do pekáča dáme maslo, cibulku, podlejeme vodou, vínom, dáme do rúry a pečieme zakryté na 170 – 180 stupňov Celzia. Došť podlievame vodou, aby sa skôr dusilo ako pieklo. Keď začne bažant mäknúť, pridáme hríby a dopečieme domäkka. Dajte pozor, aby bola pod bažantov neustále voda. Nikedy je potrebné piecť aj dve hodiny.

Bažanta vyberieme, omáčku prelejeme a približne štvrtinu rozmixujeme, nalejeme naspäť, pridáme víno, smotanu a trochu múky. Omáčku podľa potreby zriedime vodou, dochutíme soľou a asi štyri minúty prevaríme múku. Podávame s knedľou, je možné zameniť aj s opekanými zemiakmi.

Ahoj deti!

Pripravil som si pre vás zaujímavé hry. Najprv si zopakujeme pranostiky, ktoré nám hovoria aké bude počasie, úroda alebo iné udalosti. Potom si zistíme ako poznáme zvieratá a stromy v našich lesoch a nakoniec si vystrihneme a nalepíme skladačku. Ak chcete získať pekný darček, napíšte mi pranostiky v správnom tvare, určite zviera a strom, vystrihnite jednotlivé diely skladačky, poskladajte a nalepte ich na papier. Poskladaný obrázok podpíšte, pridajte váš vek a poštovú adresu.

Javec Mišo

Váš kamarát jazvec Mišo

Pospájaj správne februárové pranostiky. Vieš čo znamenajú?

Svätá Agáta

Keď je pekne na Romana,
Na svätého Blažeja

má ísť furman zo dvora.
na sneh býva bohatá.
býva žatva požehnaná.

Poznáš zviera a strom?

Žije v početnejších čriedach. Má rád kopcovitý,
skalnatý terén, má typicky zatočené parohy

Je to?

- a) jeleň lesný
- b) muflón lesný
- c) daniel škvrnitý

Má rovný kmeň, ihličie nepichá, šišky rastú dohora.

Prospieva jej dážď, hmla a chlad. Môže dorásť až do 50 m.

Je to?

- a) Jedľa biela
- b) Borovica čierna
- c) Smrekovec opadavý

Moja adresa je:

javec Mišo
redakcia časopisu Lesník
Námestie SNP č.8
976 55 Banská Bystrica

Kalendár akcií

25.2.2012
Slovenský pohár
krňáčkových pretekov
Staré Hory

3.3.2012
Slovenský pohár
krňáčkových pretekov
Zbojská

8.-9.3.2012
Národné dni kariéry
17. ročník veľtrhu práce
Incheba Bratislava

14.-18.3.2012
Nábytok a bývanie
22. veľtrh nábytku
a bytových doplnkov
Agrokomplex Nitra

14.-18.3.2012
Fórum dizajnu
15. medzinárodná výstava
nábytkového dizajnu
Agrokomplex Nitra

15.-18.3.2012
Rybárstvo a voľný čas
9. výstava rybárskych potrieb
Incheba Bratislava

24.-25.3.2012
Medzinárodná výstava psov
Agrokomplex Nitra

27.3.-1.4.2012
Levické poľovnícke dni
Centrum kultúry Junior Levice

Životné jubileá

Február 2012

50 rokov

Olbert Ján,
vedúci LO, LS Paráč – OZ Námestovo

Ing. Schóber Igor,
vedúci LS, LS Osrblie – OZ Čierny
Balog

Šály Miloš, vedúci LO, LS Brod – OZ
Žarnovica

Bc. Šedivá Jarmila,
VORŠ – správa majetku a majetkové
vzťahy – GR BB

Ing. Zima Peter,
VORŠ – rozvoj trvalo udržateľného
obhospodarovania lesa – GR BB

60 rokov

Michál Pavel,
referent poľovníctva – OZ Kriváň

Ing. Jačanin Michal,
vedúci pracoviska odb. informačných
a komunikačných technológií, Košice
– GR BB

Helena Turská

Vážení priatelia trubači,

v dňoch 16.-18.3.2012 sa na Technickej univerzite vo Zvolene uskutoční seminár trubačov.

Pozývame naň predovšetkým študentov TU, ktorí majú záujem o poľovnícke trúbenie, ale aj ostatných členov Klubu trubačov SR a tiež všetkých poľovníkov a lesníkov, ktorí sa chcú naučiť hrať, alebo zdokonaľiť v hraní poľovníckej hudby.

Začínajúci trubači sa budú učiť základy hry na lesnicu, alebo poľovnícky roh, hrajúci trubači sa budú zdokonaľovať v technike hry a nacvičovať skladby na aktuálne trubačské súťaže.

Bližšie informácie nájdete na www.trubaci.sk, alebo telefonicky u predsedu KT E. Hatiara 0911 311 040.

15. Kultúrno-spoločenský večer Lesov SR

Tradičia kultúrno - spoločenských večerov podniku Lesy SR pokračovala aj v tomto roku, keď sa zamestnanci všetkých odštepných závodov a generálneho riaditeľstva stretli vo Zvolene začiatkom februára už po 15-ty krát. O príjemný začiatok večera sa postaralo Divadlo J.G.Tajovského predstavením súčasného autora Raya Cooneyho Poplach v hoteli westminster 2. Komédia o problémoch záletného ministra, ktorý chcel stráviť večer so sekretárkou predsedu opozičnej strany, získala v minulom roku cenu Motýľ pre najpopulárnejšiu inscenáciu sezóny a pobavila nielen pracovníkov podniku, ale aj predstaviteľov ministerstva pôdohospodárstva, Národného lesníckeho centra a Technickej univerzity vo Zvolene.

Príjemný večer pokračoval v priestoroch divadla vystúpením folkloristov súboru Poľana, ktorí ako prví pozvali prítomných do tanca. Zábava pokračovala za sprievodu živej hudby ale aj diskžokeja pre veľkú časť prítomných až do skorého rána.

-vr-

